

Türk Toplumunda Suriyeli Sığınmacı Algısı

Turkish Society's Perception of Syrian Refugee

Dursun Yılmaz¹, Mehmet Akif Günay²

Öz

Büyük boyutlu ve ani gerçekleşen göçler, göç edilen ülke için politik, kültürel, ekonomik ve sosyolojik olarak birçok alanda da problemleri ortaya çıkarmıştır. Bu durum göç edenler açısından da eğitim, barınma/beslenme ve güvenlik gibi temel ihtiyaçların karşılanamaması gibi sorunları beraberinde getirmiştir. Göçle beraber ortaya çıkan problemlerin aşılabilmesi, çözüme yönelik politikaların belirlenmesi için göç edilen yerde yaşayan halkın göçmenlere yönelik algılarının ortaya çıkarılması büyük önem taşımaktadır. Bu doğrultuda yapılan birçok akademik çalışmada ve yayınlanan raporlarda halkın Suriyeli sığınmacılara yönelik olumsuz algılarının olduğu bilgisine ulaşılmıştır. Göçün devam etmesi Suriyeli sığınmacılara yönelik güncel araştırmaların da yapılmasını gerekli kılmaktadır. Bu bağlamda çalışma, Türk halkının Suriyeli sığınmacılara bakışını, algısını, tutum ve söylemlerini yansıtmak bakımından önemlidir. Araştırma verileri anket formu kullanılarak toplanmıştır. Araştırmanın örneklemini İzmir sınırları içinde yaşayan ve kolayda örneklem yöntemi ile belirlenen 18 yaş ve üzeri katılımcılardır. Ankete toplam 522 katılmıştır. Araştırmanın sonucunda Suriyeli sığınmacılara insani yardım yapılması gerektiği, sığınmacıların mağdur, şefkate muhtaç ve yardıma ihtiyacı olduğu yönünde kamuoyunda ortak bir kanaatin oluştuğu görülmüştür. Bununla birlikte katılımcıların sığınmacılarla aynı ortamları paylaşmaktan imtina ettiği gibi bir sonuca da ulaşılmıştır. İnsani yardıma "evet" diyen katılımcıların birlikte yaşama konusunda ciddi tereddütleri olduğu, beraberce yaşamaktan yana bir tavır ortaya koymadıkları verilen cevaplara açıkça yansımıştır.

Anahtar sözcükler: Kitlemel Göçler, Suriyeli Sığınmacılar, Ortadoğu, Mülteci, Ensar ve Muhacir.

Abstract

Large-scale and sudden migrations have created political, cultural, economic, and sociological problems for the country of immigration in many areas. This situation has brought problems such as the inability to meet basic needs such as education, accommodation/nutrition, and security for immigrants. It is of great importance to reveal the perceptions of those living in migration areas towards immigrants to overcome the problems that arise with migration and to determine solution policies. Continuation of the migration requires up-to-date research on Syrian refugees. In this context, the study is important in terms of reflecting the Turkish people's perspective, perception, attitude, and discourse towards Syrian refugees. Research data were collected using a questionnaire. The sample of the study is 18 years and older participants who live within the borders of İzmir and who are determined with the appropriate sampling method. A total of 522 people participated in the survey. As a result of the research, it was seen that there was a common opinion in the public that Syrian refugees needed humanitarian aid, that asylum seekers were victims, in need of mercy, and need of help. However, it was concluded that Turkish society avoided sharing the same environment with the refugees. It was reflected in the answers that the participants who said "yes" to humanitarian aid had serious hesitations about living together and did not show an attitude in favor of living together.

Keywords: Mass Migration, Refugees, asylum seekers, the Middle East, the Syrian Ansar and Muhajir.

Araştırma Makalesi [Research Paper]

Submitted: 13 / 05 / 2021

Accepted: 27 / 12 / 2021

¹ Öğr. Gör., Tokat Gaziosmanpaşa Üniversitesi, dursun.yilmaz@gop.edu.tr, Orcid No: <https://orcid.org/0000-0001-6161-3482>

² Dr., Gümüşhane Üniversitesi, mag-user@hotmail.com, Orcid No: <https://orcid.org/0000-0003-1039-5440>

Giriş

Tarihin en kadim olgularından biri olan göçün geçmişi, insanlığın tarihi kadar eskidir. Tanımı ise çok basittir. En öz tanımı insanın ferdi veya kitlesel halde yaşadığı yerden başka bir yere süreli veya sürekli olarak yer değiştirmesi şeklinde ifade edilebilir. Bu kadim olgunun fiilen gerçekleşmesi, tanımı kadar basit bir eylem değildir. Göç, çok zor, çetin süreçleri olan, çok farklı boyutları bulunan, çok yönlü bir eylemdir. Göçmek eyleminin temel tetikleyici unsuru daha iyi bir yaşam arayışıdır. Bazı göçler vardır ki zamanı ipe çekilir; şenliklerle, karnavallarla başlar bu tür göçler, lakin o tür göçlerin temelinde de aslında daha iyi yaşama ya da arzulanan hayat biçimine kavuşmak yatmaktadır. Göçmek, fiil olarak yer değiştirmektir. Çok boyutlu bu eyleme bütün beşeri bilimlerde yer verilmiştir. Çünkü göç; tarihi, edebiyatı, sosyolojiyi, psikolojiyi, ekonomiyi, siyaseti ve dahi uluslararası ilişkileri içine alan bir olgudur. Göçlerin çok çeşitli nedenleri vardır. Hepsinin ortak noktası daha iyiye kavuşma isteğidir. Göçler temel olarak iki şekilde gerçekleşir: birincisi; bireyin ya da kitlenin iradesi ile yapılan göçler, diğeri ise bireyin ya da kitlenin iradesi dışında başka bir irade tarafından zorla yaptırılan göçlerdir. Birincisi rıza dâhilinde gerçekleştiği için daha programlı, zorlukları nispeten kolaylaştırılmış göçlerdir. İkincisi başka güçlerin zorlaması sonucunda gerçekleştiği için büyük trajedilere gebe, plansız ve programsız göçlerdir. Bir plan vardır fakat bu plan göçenlerin değil, göçtürenlerin planıdır.

Göç olgusunun kadim bir olgu olduğu gerçeğinden hareketle tüm milletlerin tarihinde büyük göç hareketlerinden bahsetmek mümkündür. Göçlere tarih boyunca bir takım adlar verilmiştir. Bu adlandırmalar siyasi, dini, hukuki, ekonomik bir takım nedenler doğrultusunda yapılmıştır. Hicret de, tehcir de, sürgün de temelde bir göçtür. Eylem aynıdır, fakat sonuçları muhtelifdir. Bazı göçler şekli ve niteliği bakımından göçün tanımı ile örtüşmemektedir. O zaman literatüre şu ayrımın girmesi daha uygun olacaktır. Rıza dâhilinde gerçekleşen göçler daha iyiyi amaçlarken rızanın dışında gerçekleştirilmeye zorlanan göçlerin akıbeti mevhum ve meçhuldür.

Göç genel olarak olumsuz bir çağrışım yapsa da beşeri tarihe büyük katkılar sağladığı tarihçe bir hakikattir. Keşifler, icatlar, buluşlar, bazen göçlerin nedeni bazen de sonucu olmuştur. Göç, büyük bir kültür ve medeniyet aktarımıdır. Göç bir tecrübe paylaşımıdır. Göç, birlikte yaşayabilmeyi deneyimlemektir.

Çok boyutlu bir yapıya sahip olan göç, literatürde de çok geniş şekilde yer almıştır. Göçlerin ilk insanlarla başladığı ve günümüze kadar devam ettiği beşeri ve tarihi bir hakikattir. Günümüzde ki göçlere modern göçler denilmektedir. Fakat modern anlamı göçün büyük trajedilerini kapatacak şekilde tasavvur edilmemelidir. Bugün dünyanın tanıklık ettiği farklı bölgelerde pek çok göç hareketi bulunmaktadır. Bu çalışmada modern dünyanın tanık olduğu hâlihazırda devam eden en büyük göç hareketlerinden biri olan ve yoğun olarak Türkiye Cumhuriyeti sınırlarında yaşanan Suriye göçmenleri konu edilmiştir. Elbette çok boyutlu olan ve Türkiye literatüründe de çeşitli yönleriyle ele alınan bu büyük göç hadisesinin birçok saha çalışması bulunmaktadır. Fakat Türkiye'nin sosyolojik yapısı bölgelere göre değişiklikler gösterdiği için her bölgede yapılan saha çalışmalarının muhtelif neticeler vermesi mümkündür. Bu sebeple bu uygulama çalışması Ege Bölgesi'nin en büyük, Türkiye'nin ise üçüncü büyük kenti olan İzmir ve ilçelerine dönük yapılmıştır. Bu çalışmada İzmir ili birkaç nedenle tercih edilmiştir. Birinci sebep göçmenlerin özellikle Avrupa'ya geçiş için bu kenti bir üst olarak kullanmalarıdır. İkinci sebep, özellikle nüfus mübadeleleri ve akabinde Balkanlar'dan çok fazla muhacir almış olması ve göç kültürüne yabancı olmayan bir kent olmasıdır. Başka bir sebep ise mevcut iktidara karşı bugüne kadar ki tüm seçimlerde muhalif bir çizgide durması nedeniyle mevcut hükümetin sığınmacılar konusundaki yaklaşımlarını nasıl gördüklerinin tespit edilmeye çalışılması saha araştırmasını bu kentte yapmanın başlıca sebepleri olmuştur.

1. Göç ve Göçmen Kavramı

Göç, tekli veya toplu olarak yer değiştirme eylemidir. Göç hareketlerinin çok çeşitli sebep ve sonuçları vardır. Bu kısımda bu sebep ve sonuçlara değinilmiştir. Bu bağlamda göç irade esaslı olarak gönüllü ve zorunlu; yerleşmeye bağlı olarak geçici ve sürekli; yasalara uygunluk açısından düzenli ve düzensiz; ülke sınırları açısından iç ve dış göç şeklinde sınıflandırılmaktadır (Şeker ve Uçan, 2016: 201).

Gönüllü Göç: İnsanların iradeleri kısıtlanmadan, isteyerek ve beklentileri doğrultusunda, bir yerden başka bir yere giderek yer değiştirmesi gönüllü göç olarak tanımlanır (Özkalp, 1990: 211). Gönüllü göç durumunda, göç eden bireyin herhangi bir baskıya maruz kalmadan kendi arzusu ile göç kararını aldığı varsayılır (Şeker ve Uçan, 2016: 201).

Zorunlu Göç: Bireylerin kendi iradeleri dışında ve herhangi bir nedenden dolayı tehdit niteliği taşıyan sorunlardan kaçmak için başka bölgelere gitmeleri zorunlu göçü ifade eder. Zorunlu göçe tabi olan göçmenler anavatanlarını terk etmek istemezler. Bu şekilde göç eden bireyler büyük engellerle karşı karşıyadır. Savaş, kıtlık, yoksunluk, işkence ve aşağılama ve kitlesel dışlanma veya tahakküm vb. sonucu oluşan göçler zorun göçe örnek verilebilir (Berry, 2006: 31).

Geçici Göç: Geçici göçler, kısa süreli ve belirli bir amacı gerçekleştirmek için yapılır. Belli bir dönem ekonomik kazanç elde etmek için göç eden mevsimlik işçiler, yurt ve kent dışında eğitim görmek için giden öğrenciler geçici göç kapsamında yer alırlar (Yalçın, 2004: 20).

Sürekli Göç: Yaşamın geri kalanını göç edilen yerde sürdürmek amacıyla yola çıkan göçler ise sürekli göç olarak adlandırılabilir (Yalçın, 2004: 20). Bu tür göçlerde bireyler yaşadıkları yerden bir başka yere, temelli yerleşmek üzere giderler (Koçak ve Terzi, 2012: 171).

Düzenli (yasal) Göç: Düzenli göç, bireylerin transit geçiş yaptıkları veya gittikleri ülkenin yasalarına uyarak kısa süreli veya sürekli konaklaması durumudur (Çağlar, 2018: 35). Bu göçler uluslararası anlaşmalar çerçevesinde gerçekleşir. Göç veren ve göç alan ülkeler göç hareketini hukuksal bir zemine oturturmak zorundadır. Bu tür göç eylemlerinde göç alan ülkeler de göç veren ülkeler de göçmenlerden sorumludurlar. Onların hukukunu korumakla mükelleftir.

Düzensiz (yasadışı) göç: Düzensiz göç, bireylerin yasal olmayan araçları kullanarak ikamet izni bulunmayan bir yerleşim yerine geçmesidir (McNevin, 2011: 18-19). Bu doğrultuda düzensiz göçler yasal mevzuata aykırı göçlerdir. Bu göçlerin başlangıcı yasal olabilir fakat ülkelerin mevzuatına uyulmadığı durumlarda bu göçlerin devamı yasadışı olma ihtimali bulunan göçlerdir. Düzensiz göçler ekseri kaçak yollarla, kanunlara uymadan gerçekleşen ve ülkelerin hukukuna göre yaptırımlara uğratılan göçlerdir. Düzensiz göçte dikkat çeken bir nokta da kanunlara riayet edilerek gidilen bir ülkede çalışma süresinin, ya da oturma izninin bitmesi durumunda bunların yasal sürelerini uzatmayıp ülkede kaçak olarak kalmaya devam etmek kaçak hukukuna girdiğinden bu tür göç hareketleri de yasakken yasadışı göç kategorisine dâhil edilmektedir. Uluslararası arenada düzensiz göçler, insan kaçakçılığı başta olmak üzere pek çok suça kaynak teşkil etmektedir.

İç göç: “Yeni bir ikamete sahip olmak amacıyla veya yeni bir ikametle sonuçlanacak şekilde insanların aynı ülkenin bir bölgesinden başka bir bölgesine göç etmesi” iç göç olarak tanımlanır (İOM, 2013: 43). Bu göç, geçici veya daimi olabilir (Gemici, 2016: 240). Bu kavram adından da anlaşılacağı üzere ulus sınırları dışına çıkmayan, içeride gerçekleşen bir eylemdir. İç göçlerde kendi içinde sınıflandırılmıştır. Köyden kente, köyden kasaba veya ilçe merkezlerine ya da kentten kente şeklinde yapılırken çevre kirliliği, doğallıktan uzaklaşmış gıdalar, kent stresi artık yeni bir göç türünü de beraberinde getirmiştir.

Dış göç: Buna uluslararası göçte denilmektedir. Bu göç hareketi ulus sınırlarını aşır uluslararası bir boyut kazanır. En başta da belirtildiği üzere rıza ile gerçekleşen bütün göç hareketlerinin temelinde daha standartları yüksek bir yaşam hayali yatmaktadır. Mesela eğitim için yapılan bir göç hareketi dahi doğrudan olmasa da dolaylı olarak daha müferrah bir yaşam arzusuyla gerçekleşir. Dolayısıyla bütün göç hareketleri ister iç göç olsun ister dış göç olsun ekseriyetle gelişmemiş, ya da az gelişmiş bölgelerden gelişmiş bölgelere doğru hareket etmektedir.

1.1. Göç Kavramı

Göçer, ya da göçmen genel bir kavramdır. Göçerlere ilişkin ulus devletlerin ve uluslararası hukukun tanımladığı çok sayıda kavram bulunmaktadır. Bu kavramlar uluslararası camia tarafından göçerlerin niteliğini belirlemek açısından oldukça önem taşımaktadır. Kavramların çoğu hukuki statüleri belirleyen, teknik ayrıntılar içermektedir. Bu cihetle bu kavramları ulusal ve uluslararası mevzuatta geçtiği gibi aynıyla beyan Suriye kriziyle gündeme gelen göç hadisesini yorumlayabilmek için önemlidir. Çünkü en başta da ifade edildiği üzere göçmek bir eylemdir, eylemi gerçekleştiren göçerdir. Fakat göç etmenin niteliği göçerin statüsünü de belirleyen bir durumdur. Mesela yaylaya göçmekle Avrupa'ya göçmek eylemsel olarak aynıyken, nitelikleri bakımından pek çok farklılıkları vardır. Çavuşoğlu, uluslararası göç tiplerini ilkel göç, zorla göç, zorunlu göç, kitle göçü, serbest göç, mülteci göçü, geçici göç, kalıcı göç, işçi göçü ve beyin göçü olmak üzere sınıflandırmıştır (Çavuşoğlu, 2006: 83-104). Bu sınıflandırmanın dışında; ekonomik kaynaklı göç, iklim kaynaklı göç, siyasal kaynaklı göç, eğitim kaynaklı göç, beyin göçü ve emekli göçü şeklinde tasnifi de mümkündür (Aksoy, 2012: 292-303).

Mülteci, sığınmacı, göçmen ifadeleri ile ilgili Türkiye’de bir kavram karmaşası yaşanmaktadır. Hatta bu kavram karmaşası öyle ileri boyutlardadır ki sadece halk arasında değil, yazılı ve görsel medyada verilen haberlerde, yapılan yorumlarda da kavramlar birbirine karıştırılmaktadır. Kavramlar göç eylemini gerçekleştirenler açısından fiili bir farklılık oluşturmaya da onların yaşamlarını, statülerini, uluslararası hukuktan doğan haklarını kullanabilmeleri açısından çok önem taşımaktadır. O sebeple kavramların doğru ve yerinde kullanılması önemli bir husustur. Bu konuda uluslararası sözleşmelerin, uluslararası hukukun ve Türkiye Cumhuriyeti yasalarının tanımladığı şekilde bu kavramlar ifade edilmelidir.

Mülteci: Birleşmiş Milletler Mülteciler Yüksek Komiserliği’nin (BMMYK) 1951’de Cenevre’de yaptığı uluslararası mülteciler sözleşmesinde (tbmm.gov.tr, 1961) mülteci “ırkı, dini, tabiiyeti, belli bir gruba yahut politik görüşüne mensubiyeti nedeniyle zulme uğrayacağından haklı sebeplerle korktuğu için vatandaş olduğu ülkenin dışında bulunan, kendi ülkesinin korumasından istifade edemeyen ya da bu korku nedeniyle istifade etmek istemeyen kişi”dir. Uluslararası hukuka göre

mültecilerin kabul görmüş hakları ve uluslararası hukuktan doğan statüleri bulunmaktadır. Mültecilik kavramı uluslararası bir statüdür. Ulusal sınırlar içerisinde yer değiştirenlere mülteci denmemektedir.

Sığınmacı: mültecilerin aynı nedenleri ile ülkelerinden ayrılmış, fakat başvurduğu ülke tarafından resmi olarak kabul edilmemiş henüz beklemede tutulan kişidir. Sığınmacı uluslararası statüden yoksundur. Bununla birlikte İnsan Hakları Evrensel Bildirisi'nde "*Herkesin zulüm karşısında başka ülkelere sığınmacı ve bu ülkelerce sığınmacı işlemi görme hakkı vardır*" (madde 14/1). Şeklinde beyanları bulunmaktadır. Sığınmacı, Mülteci olup olmaması yönünde henüz bir karara varılmamış olan kişilere denir (Topkaya ve Akdağ, 2016: 700). Sığınmacının uluslararası bir statüsü olmaması onun, geldiği ülkeye tekrar gönderilmesi manasını taşımamaktadır. Bu sebeple sığınmacılarda sığındıkları ülkelerin koruması altındadır.

Göçmen: Türk soyundan ve Türk kültürüne bağlı olup, yerleşmek amacıyla tek başına veya toplu halde Türkiye'ye gelip İskân Kanunu gereğince kabul olunanlardır (İskân Kanunu 1/d). Göçmenler, taraf ülkelerin hukuklarına tabi olarak hareket etmek zorundadır. Bütün faaliyetleri yasalıdır. Taraf ülkelerin hukukuna uymadıkları durumlarda kaçak mevzuatına tabi tutulan kişidir. Konuyla ilgili geniş malumat göç kavramı içerisinde belirtilmiştir.

1.2. Göçmen Ayrımcılığı

İnsanların bir ülkeye, bir başka ülkeden gelerek yerleşmek üzere yer değiştirmesi (Giddens, 2012: 1061) olarak tanımlanabilecek göç, insanlık tarihi boyunca varlığını göstermiş ve uygarlığın biçimlenmesinde etkin rol oynamıştır. Toplumlar eski dönemlerden beri politik, ekonomik, savaş, refah arayışı gibi sebeplerden dolayı göç etmişlerdir. Geçmiş eski tarihlere dayanan göç olgusunun etkisi küreselleşmeyle beraber artmıştır (Giddens ve Sutton, 2014: 110).

Nedeni ne olursa olsun göç, fitratında sahip olduğu zorlukların etkisiyle göçmenleri ekonomik, sosyolojik ve psikolojik açıdan olumsuz etkileyebilmektedir (Karataş ve Baloğlu, 2018: 974). Göç alan toplumların göçmenlere karşı tutum ve davranışları incelendiğinde göçmenlere karşı mesafeli oldukları, demografik bağlamda kaygı duydukları, iş ve gelir kaybı yaşadıkları, kira ücretlerinin yükselmesinden rahatsız oldukları görülmektedir (Nurdoğan ve vd. 2017: 2298). Psikolojik bağlamda değerlendirildiğinde çıkar çatışması yaşaması muhtemel olan taraf, diğerlerine karşı farklı bir tutum ve davranış sergileyebilmekte, ilişkilerde birbirinin itibarını zedeleme, değersizleştirme ve ayrımcı davranışlar gösterebilmektedir. Bununla beraber, farklı kimlik ve grup yapılarının birbirlerine toleranslarının gün geçtikçe azalması dışardan gelenleri diğerleri olarak görmeyi sağlayan diğer bir nedendir (Çömez ve Kaya, 2017: 41,46).

Geçmenler yasal statülerinden ve çalışma şartlarından dolayı birçok zorluklar yaşamakla beraber gittikleri ülkede sosyal yaşamlarında ve işgücü piyasasında ayrımcılıkla karşı karşıya gelmektedirler. Ülke vatandaşları ile karşılaştırıldığında kötü çalışma koşulları, etnik ayrımcılık, ırkçılık ve kötü muameleyle daha fazla maruz kalmaktadırlar (Dedeoğlu, 2018: 40; Yakushko ve Morgan, 2012). Bununla beraber göçmenlerde sosyal dışlanma; eğitim, istihdam, konut vb. fırsatları sınırlandırarak benlik saygısını düşürmekte ve ruh sağlığını olumsuz bir biçimde etkilemektedir (Mawani, 2014).

Göçmenlere karşı önyargının oluşmasında ve onlara karşı ayrımcılığın yapılmasında medya temsilleri önemli rol oynamaktadır. Lübnan'da mültecilerin günah keçisi ilan edilmesiyle ve ülkenin güvenlik, ekonomik ve sosyal sorunlarının kaynağının onlar olması ile ilgili söylemlerin üretilmesinde medya etkili olmuştur (Yasmine ve Moughalian, 2016: 31). Çeşitli söylemlerle Suriyeli mültecilere yönelik toplumun dilinde olumsuz söylemlerin dolaşımı Suriyeli kimliği üzerinden kültürel dışlanmaya neden olmaktadır (Özdemir, 2017: 115).

Suriyeli göçmenlere yönelik dışlayıcı ve olumsuz söylemler olumsuz bir algının da oluşmasını sağlamaktadır. Bu tür olumsuz söylemler büyük ölçüde medya temsilleriyle yayılmaktadır. Temsiller, tensil ettikleri kimlikler hakkında kalıplaşmış ön yargıların yayılmasında etkin rol oynar. Medya temsilleri göçmenler yönelik davranışları ve görüşleri etkiledikleri için önemlidirler. Medyada yer alan olumsuz temsiller ayrımcı söylemleri güçlendirdiği ve uzun vadede sığınmacılara yönelik oluşabilecek ayrımcı tutumlara neden olduğu söylenebilir (Efe, 2015: 7). Türkiye'de de Suriyeli mültecilere karşı olumlu ya da olumsuz bir algının oluşmasında medyanın etkisi yüksek olmuştur (Özdemir, 2017: 124).

Medya temsilleriyle beraber oluşan olumsuz algı göçmenlere karşı yapılan ayrımcılığın da itici gücü olmaktadır. Yerli grupların elde ettiği etkinlikler göçmemelerden esirgenerek ayrımcılık yapılmaktadır (Giddens, 2012: 1052). Ayrımcılık göçmenlere yönelik olumsuz düşünceleri ifade etmekle beraber, hor görme, nefret etme, kaçınma ve hoşlanmamaya kadar uzanan olumsuzlukları içeren tutumlara yol açabilmektedir (Göregenli, 2012: 5). Söz konusu olumsuz tutumlar ayrımcılığa dönüşerek cinsiyet bağlamında, sosyal alanda, ekonomik anlamda ve iletişimsel olarak kendini gösterebilmektedir. Özellikle milli gelirin onlarla bölüşüldüğü, ekonomiye yük olduğu, göçmen çocuklarının istediği yerde bedavaya okuyabildikleri yönünde ekonomiyle ilişkili bilgiler dolaşıma sokularak olumsuz bir algının oluşması tetikleniyor (Özipek, 2018: 125) ve bu şekilde ayrımcılığın ekonomik alanda belirginleşmesi sağlanmış oluyor.

Göçmenlerin düşük maaşla çalıştırılmaya zorlanması işgücü piyasasında yapılan ayrımcılıklarda bir tanesidir. Bu alanda yapılmış ulusal ve uluslararası çalışmalar göçmenlerin daha alt nitelikteki işlerde ve olumsuz çalışma koşulları altında

çalıştıklarını göstermektedir (Gökmen, 2018: 154). İngiltere’de yapılan bir çalışmada Doğu Avrupa’dan göç edenlerin saat başı asgari ücretten daha düşük bir ücretle ve çalışması gerekenden daha uzun süre çalıştıkları ortaya çıkmıştır (Poikela, 2016).

İngiltere için yapılan başka bir çalışmada Londra’daki bazı otellerin Doğu Avrupalı göçmenleri saat başı asgari ücretten daha düşük ücretle ve fazla çalışma ödemesi yapmadan daha uzun süre çalıştırdıkları tespit edilmiştir (Poikela, 2016). Yine İngiltere’de Polonyalı göçmenlerle ilgili yapılan bir araştırmada ücret ayrımcılığına ilaveten mobing, ağır iş yükü, ırkçılık gibi sorunlar bulgulanmıştır (Janta, 2011)

En fazla göçmen tarım işçisi çalıştıran ABD’de göçmenler ülkelerine gönderilme korkusuyla toplumsal dışlanmaya ve ırkçılığa maruz kalmakta, iş sağlığı ve güvenliği açısından riskli olan işlerde çalıştırılmaktadır (Svensson ve diğ. 2013; Giddens. 2012: 556). Yine Uluslararası Çalışma Örgütü’nün Fransa’da ikinci nesil göçmenlere yapılan ayrımcılığa yönelik yaptığı araştırmada ayrımcılığın yaygın olduğu ve işgücü piyasasına erişimde sorunlar çıkardığı sonucuna ulaşılmıştır. İş görüşmelerinde göçmen çocukların, özel olarak eğitilmiş ve neredeyse aynı özgeçmişle sahip yerel adaylara sorulan sorulardan daha fazlasına cevap vermesi talep edilmektedir. En fazla ayrımcılık hizmet sektöründe ve küçük ve orta ölçekli şirketlerde yapıldığı ortaya çıkmıştır. Aynı özelliklere sahip, ancak farklı kökene sahip iki aday arasında yapılan seçimlerin onda dokuzu sadece isme bakılarak ve işverenle hiçbir görüşme gerçekleşmeden yapılmıştır (Longhi, 2013: 69).

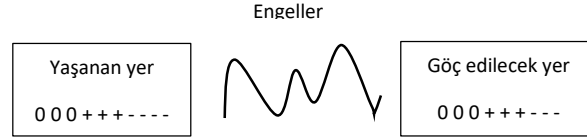
Çalışma hayatında cinsiyet bağlamında yapılan ayrımcılıklardan bir tanesi kadınlara yönelik yapılan ayrımcılıktır. Göçten sonra kadınların daha fazla şiddetten acı çekmekte, ayrımcılıkla daha sık karşılaşmakta, bakım veren rolü artmakta ve hizmetlere daha sınırlı ulaşmaktadırlar (Buz, 2006: 6). Yapılan araştırmalarda kadın işçilerin erkek işçilere göre daha düşük ücretle çalıştıkları ortaya çıkmıştır (Kahveci, 2019: 114). Bununla beraber kadınların işyerinde tacize uğrama ve ücretlerini alamama gibi sorunlarla karşılaşmaktadır (Dinçer, 2015; Toksöz ve Ünlütürk-Ulutaş, 2012; Ekiz Gökmen, 2011). Hatta bazı işverenler için cinsel beklentiler de göçmen kadın işçileri işe almak için çekici bir faktör olabilmektedir (Coşkun, 2016: 96). Genel bağlamda göçmen kadınlar, istihdamda cinsiyet temelli ayrımcılık, yetersiz sağlık bakımı, yetersiz eğitim, eşit olmayan ücret (Anker, 2002: 6), tacize uğrama, daha niteliksiz işlerde çalışma gibi sorunlarla karşı karşıya gelmektedirler.

Türkiye’ye gelen Suriyeli göçmenler, yabancı düşmanlığı, kayıt dışı çalışma, ayrımcılık, ötekileştirme, sosyal dışlanma gibi sorunlarla karşılaştılar (Ünal, 2014: 68). Özellikle eğitim seviyesi düşük Suriyeli göçmenler ayrımcılığa maruz kalmaktadır (Duman ve Özdemirci, 2019: 641). Suriyeli göçmenler yönelik yapılan birçok araştırmada göçmenler yönelik ayrımcılığın yapıldığı ortaya çıkmıştır. Birleşmiş Milletler Mülteciler Yüksek Komiserliği verileri Suriyelilerin yerli işgücünün tercih etmediği işlerde çalışmayı kabul ettiklerini göstermektedir (UNHCR, 2015: 78). Suriyeli göçmenler tarımsal üretim gibi ağır işlerde düşük ücret karşılığında ve işçi sağlığı ve güvenliği açısından riskli olan işleri neredeyse hiçbir koruma ve güvence olmadan üstlenmelerine (Dedeoğlu, 2018: 40) rağmen yerli işçiler tarafından bir tehdit unsuru olarak görülmektedirler (Akbaş ve Ünlütürk Ulutaş, 2018: 171). Hatta ağır olmayan işlerde dahi Türk vatandaşı olan işçilerden daha düşük bir ücretle çalışmaktadırlar (Mutlu vd., 2018: 88; Akgül vd., 2015: 12).

1.3. Göç Kuramları

Günümüzde göç olaylarını net olarak açıklayacak bir kuramdan söz etmek mümkün görünmemektedir. Modern anlamda göç kuramları ilk olarak 1960’lı yıllarda literatüre girmiştir. Elbette kuramlar yokken de göçler vardı o sebeple erken dönem göç teorileri ve analizlerine önemli katkıda bulunan ilk bilim insanlarına sırasıyla Thomas R. Malthus, William Farr ve Earnst G. Ravenstein örnek gösterilebilir (Özcan, 2016: 188). Yalnız Farr’ın göç konusunda “kesin bir kanun olamayacağı” düşüncesinin doğru olmadığını ispat etmek isteyen Ravenstein, göç akımlarıyla ilgili kanunlar oluşturan ilk isimdir. Ravenstein, Sanayi Devrimi ile birlikte yoğunlaşan göç olaylarına yönelik ilk incelemelerini 1871 –1881 yıllarında İngiltere’nin nüfus sayım raporlarından elde ettiği verilere dayandırarak hazırlamıştır. Ravenstein, göç olaylarını temelde ekonomik, sosyal ve siyasal sebeplere bağlamış, ekonomik sebepleri başat sebepler olarak ileri sürmüştür. Diğer sebepleri ikincil sebepler olarak değerlendirmiştir. Ravenstein’in göçle ilgili geliştirdiği göç kanunları teorisidir. Ravenstein, tartışmaya açtığı göçle ilgili; göç ve mesafe, göç ve basamakları, yayılma ve emme süreci, göç zincirleri, doğrudan göç, kır kent yerleşimcileri farkı ve kadın erkek farkı şeklinde yedi yasa öne sürmüştür (Ravenstein, 1885: 198-199; Aydemir ve Şahin, 2017: 362-362; Çağlayan, 2006: 68-70). Ravenstein’in göçle ilgili çalışmaları literatürdeki ilk teorik çalışmalar kabul edilmekte olup göç teorisini daha çok ekonomik temellere dayandırdığı için bugünkü göçleri açıklamak için yeterli görülmemektedir (İnce, 2019: 2581-2585; Özcan, 2016: 188-189; Massey vd., 2014: 11-42).

Bugün için hala önemli ölçüde geçerliliği olan başka bir kuram ise Everett Lee’nin geliştirdiği “itme” “çekme” kuramıdır. Bu kuramın temel mantığı; yaşanılan yerle ilgili insanları göçe zorlayan insanların düşük yaşam standartları, siyasi baskılar fırsat eksikliği gibi olumsuzlukları “itici” kuvvetler, insanların yaşamak istediği yerdeki özgürlük, fırsat eşitliği, ekonomik refah gibi olumlu nedenleri “çekici” kuvvet olarak görmesidir. Lee, bu kuramına göç eylemine karışan engelleri ve bireysel faktörleri de eklemiştir (Lee, 1966; Güllüpinar, 2012: 53-84; Çağlayan, 2006: 73).

Şekil 1. Yaşanan ve Gidilecek Yerdeki Faktörler ve Bunların Etkileşimi,
Lee, 1966: 50

Lee'nin kuramında yaşanan yer ile yaşanılmak istenen yer arasında bir eşitlik oluştuktan sonra eylemin gerçekleşmesi mikro (kişisel) ve makro (kişisel olmayan) durumlara, engellere göre şekillenmektedir. Lee, göç olayının yalnızca itme ve çekmeye bağlı gerçekleşmediğini ifade etmiştir.

Lee'nin bu teorisi üzerine düşünceler geliştiren başka bir göç kuramcısı da Willam Petersen'dir. Petersen, göç olgusu ortaya çıktığında insanların hepsinin göç eylemine katılmadığından hareketle insanların aynı olmadığı düşüncesinden hareket etmiştir. Petersen, göçe neden olan bireysel ve sınıfsal farklılıkları da dikkate alan **beş göç tipi** oluşturmuştur. Bunlar: ilkel göçler; daha çok doğanın ittiği göçler, zoraki ve yönlendirmeli göçler; doğanın yanında sosyal durumun oluşturduğu baskıların ittiği göçlerdir. Petersen, bu tür göçlere Nazilerin Yahudilere uyguladığı göçe zorlama politikalarını örnek vermiştir. Petersen'in bir diğer göç türü de serbest göçlerdir. Burada yukarıda sözü edilen üç unsur yoktur. Göçmenin özgür iradesi ile kendi kararlılığı vardır. Bu tür göçler daha bireyseldir. Beşinci göç türü olarak da kitlesel göç türünü ifade eden Petersen, burada beşeri ve teknolojik gelişmelerin yani yeni yolların ve vasıtaların bu tür göçleri tetiklediğini ileri sürmüştür (Petersen, 1958: 259; Çağlayan, 2006: 76).

Bir başka göç kuramı ise Samuel Andrew Stouffer'in 1935-1940 yıllarında geliştirdiği kesişen fırsatlar teorisidir. Stouffer'in öngörüsü, "belirli bir mesafeye göç eden bireylerin sayısının bu mesafedeki, yani çekim merkezindeki istihdam fırsatlarıyla doğru orantılı olduğu şeklindedir (Özcan, 2017: 191). Bu kuram daha çok ekonomi temelli, işçi göçleriyle daha çok ilintilidir (Çağlayan, 2006: 78; Aydemir ve Şahin, 2017: 364). Türkiye'den Almanya'ya işçi olarak göç eden ya da iç göç örneği olarak İstanbul'a göç eden göçmenlerin göç nedenlerine benzetilmektedir (Yıldırımoglu, 2005). Fakat küreselleşmeye bağlı, ucuz iş gücü ve kaçak işçiler bu teori ile açıklanamamaktadır. Stouffer'in fırsatlar kuramı göçlerin fırsatlara bağlılığından ziyade çaresizliğe bağlı geliştiği gerçeğinden hareketle bugün çok geçerli görülmemektedir.

Çok kullanılan kuramlardan biri de **merkez çevre** kuramıdır. Kuram, yapısalcı yaklaşımın benimsediği merkez çevre-ilişkisi üzerinden gelişmiştir (Tüylüoğlu, 2004: 260). Bu kuram Samir Amin, Immanuel Wallerstein, Andre Gunder Frank gibi bir çok düşünür tarafından geliştirilmiştir (Çağlayan, 2006: 78). Kuram, "Bağımlılık Okulu" ya da "Dünya Sistemleri Teorisi" olarak da isimlendirilmektedir ve Marksist bir bakış açısına sahiptir (Özcan, 2016: 200). Kurama göre dünya, merkez ve çevre olmak üzere ikiye ayrılmış ve bu ikili dünya birbirine ekonomik temelde bağımlı olarak var olabilmektedir. Çağlayan, merkez çevre kuramının modern dünyadaki temel işleyişini, kapitalizm ve ulus-devlet temeline dayandırmıştır. Bu görüş çok tartışılabilir da birçok düşünür, dünyada tek bir sistemin hüküm sürdüğü görüşünü ileri sürmüştür. Merkez çevre kuramında kapitalist etkiler ve bu etkilerin yarattığı işleyişler sistemi çok önemlidir. Kuram, herhangi bir dünya sistemi çerçevesinde oluşan merkez çevre ilişkisinde kapitalist ağların etkisiyle çevre ülkelerde meydana gelen nüfus hareketi, günümüzdeki göçlerin, özellikle de çağımızdaki işgücü göçlerinin, çevre ülkelere merkez ülkelere doğru aktığını ileri sürmektedir (2006: 80).

Ekonomik ve politik temelli olarak geliştirilmiş bir başka kuram ise **göç sistemleri kuramıdır** (Çağlayan, 2013: 101). Bu kuram göç olgusuna uluslararası ilişkiler çerçevesinde, ekonomik ve politik temelli olarak yaklaşan kuramsal bir çerçevedir. Bu kuramda iki ya da daha fazla ülkenin karşılıklı göçmen değişimiyle bir göç sistemi ya da ilişkiler zinciri oluşturması söz konusudur (Özcan 2016: 201). Bu teoriye göre göç, makro ve mikro yapıların etkileşiminin bir sonucudur. Makro yapılar büyük kuramsal yapılardan (ülkelerarası ilişkiler) oluşurken, mikro yapılar ise küçük ölçekli yapılardan (bireyin sahip olduğu ağlar) oluşmaktadır (Castles ve Miller, 2008: 37).

Elbette göç kuramları yukarıda kısmen değinilen kuramlarla sınırlı değildir. Yukarıda sözü edilen kuramların hemen hepsi ekonomi temelli göç teorileridir. **İlişkiler ağı (network) kuramı** göçe ve göçmene diğerlerinden farklı yaklaşan bir başka teoridir (Çağlayan, 2006: 85). Bu teorisin temelini uluslararası işgücü göçünde etkili bir faktör olarak görülen göçmenler arasındaki ilişkiler ağı oluşturmaktadır. İlişkiler ağı teorisi göçü başlatan değişkenlerden ziyade, göçün zaman ve mekânda devam etmesini etkileyen değişkenler ile ilgilenmektedir (Massey vd., 1993: 454). İlişkiler ağı kuramının temelini; göçmenlerin göç ettikleri ülkelere yakınlarını çekmeleri, göç ettikleri ülkede kurdukları sosyal ilişkiler, göç alan ülke ile göç veren ülke arasında da kurdukları sosyal ağların varlığı oluşturmaktadır. İlişki ağları göç risklerini ve maliyetlerini azaltmakta ve göç edilen yerde iş bulmada kullanılan sosyal sermaye biçimini oluşturmaktadır (Bulak, 2015: 29). Bunlar, göçmen ilişki ağları kuramının temel varsayımlarıdır. Bu ağların olumlu olduğu kadar, olumsuz kabul edilen sonuçları

bulunmaktadır. Buna güzel bir örnek Almanya'ya göçen Türk vatandaşları kendi ağırları içine kapandıkları ve bütün ihtiyaçlarını bu ağırlar içinde gördükleri için yerleştikleri ülkeye uyum problemleri yaşamamaktadır. Birçok filme de konu olan bu durum ilişkiler ağı ile yapılan göçlere iyi bir örnek teşkil etmektedir.

Göçleri açıklamak için yukarıda bahsi geçen teorilerin dışında daha başka teorilerde bulunmaktadır. Fakat çalışmanın muhtelif yerlerinde de izah edildiği üzere hiçbir göç tek bir teori ile açıklanacak kadar yalın bir olgu değildir. Bahsi geçen teoriler belki klasik diyebileceğimiz kuramlardır. Küreselleşme süreci göç kuramlarında yeni yaklaşımlar ortaya koyduğu da bilinen bir gerçektir (Massey vd., 2014: 11-42; Güllüoğlu, 2013: 53-84).

1.4. Suriyeli Sığınmacıların Türkiye'ye Gelişi ve Etkileri

18 Aralık 2010 tarihinde Tunus'ta başlayan, Arap Baharı olarak nitelendirilen ayaklanmada muhalifler kitlesel eylemlerle Tunus'ta, Mısır'da ve Libya'da eski Baas rejimlerini devirmiş fakat yerine ya yenisini koyamamış ya da eski iktidarları aratan yönetimlerin doğmasına sebep olmuştur. Arap Baharı çıktığı yer olan Tunus'ta kısmen başarıya ulaşmış olsa da Mısır'da yeni bir askeri darbeye, Libya'da, Yemen'de ve Suriye'de devam eden iç savaş ve istikrarsızlığa sebep olmuştur. Fakat en acı ve trajik durum hiç şüphesiz Suriye'de yaşanmıştır. Çünkü rejim yıkılmamış ve ayakta, kazanan bir taraf olmamıştır, savaş hız kesmeden devam etmektedir. Arap Baharının doğrudan ve dolaylı etkilediği ülkelerden birisi de şüphesiz Türkiye olmuştur. Türkiye ile tarihi, dini ve coğrafi bağlarının köklü bir geçmişe dayandığı Ortadoğu ülkeleri yüz yıllarca Osmanlı tebaası olarak yaşamıştır. Osmanlı'nın Batı karşısında mağlup düşmesiyle bölgeden çekilmesi sonucu bu ülkeler uzun yıllar Batı'nın sömürgeci olmuştur. Sömürge dönemi sonrasında ise dış siyasetlerinde Batı ile ters düşmeyen, totaliter, otoriter ve diktatörlük gibi rejimlerle halklarını idare etmişlerdir. Bölgede hâkim olan ve Marksist bir ideolojiyi benimseyen Baas Partisi rejimi, Arap Baharına kadar bölgedeki egemenliğini sürdürmüştür. Otoriter, totaliter ve dikta rejimlerinden bıkan halklar rol model olarak Türkiye'yi ve Türkiye'de ki hükümet şeklini benimsemiş, Müslüman kimlikleri ile Türkiye'de ki Ak Parti iktidarını rol model şeklinde algılamışlardır (Kıbaroğlu, 2011: 32). Ak Parti iktidarındaki Türkiye'nin Ortadoğu'da rol model olması (Ayhan, 2011: 19) önce Batı'nın hoşuna gitmişse de bu söylem ilerleyen süreçte hem Ortadoğu liderlerini, hem de Batılıları rahatsız etmiştir. Fakat bölge halkı küresel iletişim ağlarının güçlü etkisiyle dikta rejimlere başkaldırmış, geri dönüşü olmayan bir yola girmiştir. Bölge halkı bölgedeki en teşkilatlı ve yetişmiş insan gücüne sahip İhvan-ı Müslim (Müslüman Kardeşler Teşkilatı) hareketini Türkiye'de ki Ak Parti ile bir nevi özdeşleştirmiş, teşkilatta bu mümbit zeminde sahaya inmiştir. Mısır, siyasi, askeri, ekonomik, stratejik birçok noktadan Ortadoğu'nun kalbi, aklı ve Türkiye'nin rakibi konumundayken Arap Baharında en büyük kaybeden olmuş, bu iktidar kaybı diğer Baas rejimleri ile yönetilen ülke halklarını daha da ateşlemiştir. Böylece Arap Baharı izleri uzun yıllar hafızalardan silinmeyecek bir kışa dönmüştür. Arap Baharı ile başlayan kıvılcım bazı yerlerde sönmüş olsa da başta Suriye Yemen ve Libya gibi ülkelerde alevleri hala göklere yükselmektedir.

Türkiye Cumhuriyeti devleti ve hükümeti Ortadoğu'da yaşanan bu sürece tarihi ve coğrafi birçok açıdan kayıtsız kalmamıştır. Osmanlı'nın devamı niteliğindeki Türkiye Cumhuriyeti Ortadoğu ülkelerini kısmen hinterlandı gibi algılamış, otoriter ve dikta rejimlerinin yıkılacağına inandığı için de açık bir şekilde rejim muhaliflerini (Müslüman Kardeşler Teşkilatı ve ona yakın olanları) desteklemiştir (Kıbaroğlu, 2011; Ayhan, 2011; Ertuğrul, 2012; Akıllı, 2012). Süreç içerisinde Batı'nın Müslüman Kardeşler Teşkilatı'na kuşkuyla yaklaşması, Mısır'da siyasetin tersine dönmesi, Rusya, Amerika ve İran gibi bölgedeki güçlü aktörlerin çıkarlarının çatışması, ortak bir noktada anlaşamamaları Ortadoğu'da yaşanan süreci içinden çıkılmaz bir hale sokmuş, yakın yüzyılın en büyük göç hareketine sebep olmuştur (Ertuğrul, 2018: 3). Birleşmiş Milletler Mülteciler Yüksek Komiserliği (BMMYK)'nin verilerine göre Türkiye, uluslararası koruma ihtiyacı içinde olan 4 milyon kişiye ev sahipliği yapmaktadır. Geçici koruma altında 3,7 milyonun üzerinde Suriyeli, diğer uyruklardan 330.000'in üzerinde uluslararası koruma başvuru ve statü sahibi bulunmaktadır. Suriyelilerin %98'inden fazlası 81 ilde ev sahibi toplumla bir arada yaşamakta, %1,5'i ise GİGM yönetimindeki yedi Geçici Barınma Merkezi'nde kalmaktadır (UNHCR Türkiye, 2021.).

Geçici Koruma altındaki Suriyeli sığınmacılarla ilgili en güncel verilerin paylaşıldığı resmi kurum olan Göç İdaresi Başkanlığının web sayfasında yer alan son güncel bilgiler şu şekildedir (goc.gov.tr, t.y):

İnsani kriz neticesinde oluşan göç dalgaları sebebiyle 10 şehirde kurulan 26 geçici barınma merkezinde 256.971 Suriyeli yabancıya ev sahipliği yapılmıştır. Suriye Arap Cumhuriyeti'nde barış ve güven ortamının sağlanamaması sebebiyle geçici koruma altındaki Suriyelilerin ülkemizde kalış süreleri uzamış bu durumda sosyal uyumun sağlanmasını gerekli kılmıştır. Bu gereklilik neticesinde de insanların geçici barınma merkezleri dışında hayatlarını idame ettirmeleri desteklenmiş olup 16 Eylül 2020 tarihi itibarıyla 5 ilde 7 geçici barınma merkezinde 59.877 geçici koruma kapsamındaki Suriyeliler barındırılmaktadır. Bunun dışında, geçici barınma merkezleri dışında 3.559.041 geçici koruma sahibi Suriyeli yaşamaktadır.

Suriyeli sığınmacı sayısı ile ilgili stabil bir rakamdan söz etmek mümkün değildir. Sığınması rakamları değil yıldan yıla, aydan aya hatta günden güne değişmektedir. Türkiye'yi bir geçiş üssü olarak gören sığınmacıların bir kısmı Avrupa ülkelerine geçmiş olsa da Türkiye'ye giren sığınmacı sayısı artarak devam etmektedir. Göç İdaresinin son verilerine göre Türkiye'de kayıtlı geçici koruma altındaki Suriyeli sayısı 21 Ekim 2021 tarihi itibarıyla bir önceki aya göre 13 bin 177 kişi artarak toplam 3 milyon 723 bin 674 kişi olarak kayıtlara geçmiştir.

Türkiye, büyük bir imparatorluğun devamı olması, jeopolitik konumunun geçiş güzergâhları üzerinde olması, bölgesinde yaşanan iç ve dış savaşlar, rejim değişiklikleri, istikrarsızlıklar ve komşu ülkelere nazaran demokratik bir refah devleti olması Türkiye'yi uluslararası göç merkezi haline getirmiştir. Ülkeye 20.yy.da yani son yüz yılda gelen kitlesel göçler daha çok Osmanlı döneminde balkanlara yerleştirilen ya da orada mukim soydaşlar ve dindaşlar olmuştur. Balkanlardan Türkiye'ye gelen göçler ya nüfus mübadelesi ya da Balkan ülkelerinin soydaşları göçe zorlaması sonucu oluşmuştur. Fakat ilginç olan şudur: 21.yy.'a girdiğimizde dönemin en büyük göç hadisesi yukarıda anlatılan sebepler doğrultusunda Suriye'den Türkiye'ye olmuştur. Türkiye, Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan'ın talimatıyla Suriye krizi mağdurları için ilk günden beri din, dil, ırk ayrımı yapmadan "Açık Kapı Politikası" uygulamış, bugün, dünyanın en çok sığınmacıya ev sahipliği yapan ülkesi Türkiye olmuştur (AFAD, 2018).

Türkiye'ye yönelik göç hareketi cumhuriyet dönemi sonrası çok yoğun şekilde görülmüş olsa da 20.yy.da gelen göçmenlerin toplamı 21.yy.da Suriye iç savaşından kaçan sığınmacıların toplamının yarısı kadar olmuştur (Bakınız Tablo: 1.).Yani bugün Türkiye'nin içinde bulunduğu durumun dünyada başka bir örneği bulunmamaktadır.

Tablo 1. Dönemlere ve Geldikleri Ükelere Göre Göçmenler

Yıllar	Bulgaristan	Yugoslavya	Yunanistan	Romanya	Diğerleri	Toplam	Yüzde
1923-49	220 085	117 212	394 753	121 339	10 109	825 022	52,1
1950-59	154 473	138 585	14 787	5	4 222	312 072	18,9
1960-69	2 582	42 512	2 081	259	1 047	48 481	2,9
1970-79	113 562	2 940	----	147	139	16 788	7,1
1980-89	225 892	2 550	4	686	4 457	233 589	14,2
1990-99	74 564	2 159	----	126	773	77 622	4,7
2000-07	138	1 548	----	2	49	1 731	0,1
Toplam	791 296	307 506	408 625	122 564	20 796	1650 787	100,0
Yüzde	47,9	18,6	24,8	7,4	1,3	100,0	

Kaynak: Erder, 2014: 141

2. Araştırmanın Yöntemi ve Sınırlılıkları

Bu çalışma, Türkiye halkının yabancı göçmenlere bakışını ve Suriyeli sığınmacılara yönelik halkın algısını, tutum ve davranışlarını yansıtmayı/tespit etmeyi amaçlamıştır. Araştırma evreninin büyüklüğü göz önüne alındığında veri toplamak için kullanılacak en uygun aracın anket formu olduğu değerlendirilmiştir. İzmir kentinin merkezi ve taşrası dâhil olmak üzere 18 yaş ve üstündekilerin tamamı anketin evrenine dâhil edilmiştir. Araştırmanın örneklemini ise, kolayda örnekleme yöntemi ile belirlenen ve ankete katılan 522 kişiden oluşmuştur. Anket formu kapalı uçlu sorulardan oluşturulmuştur. Kapalı uçlu sorular da iki şekilde düzenlenmiştir. Çoktan seçmeli tek cevap şıklı olan sorular ve birden çok tercih şıklı olan sorular şeklindedir. Anket, iki bölüm, otuz sorudan oluşturulmuştur. Anketin ilk bölümünde yer alan yedi (7) soru katılımcıların demografik özelliklerine yönelik, ikinci bölümde yer alan yirmi üç (23) soru ise Suriyeli sığınmacılara yöneliktir.

Araştırma soruları oluşturulurken alanında uzman iki akademisyenin görüşü alınmıştır. Anket formunda açık olmayan, anlaşılması zor olan ifadeleri tespit etmek ve anket formundaki ifadelerin anlaşılabilirliğini tespit etmek amacıyla 27 kişiye ön test uygulanmıştır. Ön testten sonra yeniden yapılandırılan anket formu yeterli örneklem sayısına ulaşıncaya kadar çevrimiçi Google Drive platformda (23 Kasım- 13 Aralık 2018) açık tutulmuştur. Anket formundan edinilen verilerin betimsel istatistik analizleri (frekans yüzde) yapılmıştır.

2.1. Araştırmanın Gereksesi, Önemi ve Soruları

Suriye'de artan savaş şiddetinin etkisiyle milyonlarca Suriyeli farklı ülkelere göç etmiştir. 29 Nisana 2011 tarihinde ilk mülteci kafilesinin Türkiye'ye ulaşmasından sonra mülteci sayısı Türkiye'de hızlı bir şekilde artmıştır. BM'nin 7 Kasım 2009 tarihinde güncellediği verilere göre, bölge ülkelerinde kayıtlı 5 milyon 718 bin 489 Suriyeli mülteci yaşamaktadır (BBC, 2009). Türkiye'de ise yaklaşık 3,6 milyon kayıtlı Suriyeli mülteciye yaşamaktadır (UNHCR, 2021). Türkiye'ye kısa zaman içerisinde birçok Suriyelinin göç ederek farklı şehirlere yerleşmesi ve akabinde çeşitli medya temsillerinin üretilmesi ve güvenlik, sosyal, kültürel ve ekonomik alanda sorunların yaşanması ve Suriye'de devam eden savaşın olumsuz seyri göçmenler karşı oluşan algının değişime uğramasına neden olmuştur. Özellikle medya temsilleri bağlamında değerlendirildiğinde Suriyeli göçmenlere karşı oluşan olumsuzlukların her şehirde aynı şekilde yaşandığı izlenimi yaratılmaktadır. Fakat yapılan araştırmalar Suriyelilere karşı olumsuz algının genel bir nitelik taşımadığını göstermektedir. Örneğin Şanlıurfa'da yapılan bir araştırma halkın Suriyelilere karşı olumlu bir algıya sahip olduğunu göstermiştir (Aliu vd., 2016: 16). Yine Çiftçi tarafından yapılan bir araştırmada halkın Suriyelilere karşı olumsuz tutum/algıya sahip olmadıkları belirlenmiştir (2018: 2251). Yapılan bazı araştırmalarda ise Suriyelilere karşı olumsuz algının varlığı tespit edilmiştir (Erdoğan, 2015: 117; Tümeğ, 2018:18; Doğan, 2021: 157). Araştırmalardan çıkan genel sonuç Suriyeli vatandaşlara

yönelik genel genel kabulün her geçen geçerliliğini kaybettiği yönündedir (Yıldırım vd., 2017: 108; Sezgin ve Yolcu, 2016; Tunç, 2015;). Bu veriler ışığında bakıldığında Suriyeli göçmenlerin yaşadığı yerlerde araştırmaların yapılması halkta oluşan olumsuz algının giderilmesine yönelik kent yöneticilerine önemli veriler sunacağına düşünülmesi ve literatüre katkı sağlayacağına düşünülmesi araştırmanın yapılmasını gerekli kılmıştır.

Suriye’de yaşanan iç savaşın akabinde kitlesel halde Türkiye’ye sığınan Suriyeli sığınmacılar pek çok akademik çalışmaya konu edilmiştir. Bu akademik çalışmaların dışında Türkiye’deki Suriyeli sığınmacılara yönelik zaman zaman kamuoyuna yansıyan haberlerde, yapılan bazı araştırmaların bulgularında ve düşünce kuruluşlarının raporlarında sığınmacılara yönelik Türk halkının olumsuz algıya sahip olduğu belirtilmiştir (SGDD, 2011; Milliyet, 2014; Erdoğan, 2014). Bu sonuçlardan hareketle araştırma, daha önceki dönemlerde oluşan algıyla şimdiki dönemde Suriyeli göçmenlere karşı var olan algının karşılaştırılması, halkın tahammül derecesinin tespit edilmesi ve Suriyeli göçmenlere karşı oluşan algının diğer bölgeler ve illerle karşılaştırılması açısından önem arz etmektedir. Bu doğrultuda aşağıda yer alan araştırma sorularına cevap aranmıştır:

- Yerel halkın Suriyeli sığınmacılara karşı tutum ve davranışları nasıldır?
- Yerel halk Suriyeli sığınmacılara yönelik nasıl bir düşünceye sahiptir?
- Yerel halk Suriyeli sığınmacılara karşı duyguları nasıldır?
- Yerel halk sığınmacılarla ilgili bilgileri hangi kaynaklardan elde etmektedir?

2.2. Bulgular

Anket formuyla elde edilen veriler betimsel analiz yöntemleri (frekans ve yüzdelik değerleri) kullanılarak çözümlenmiştir.

2.2.1. Katılımcıların Demografik Özelliklerinin Analizi

İzmir merkez ve taşra ilçelerinde Suriyeli sığınmacılara yönelik yapılan anket çalışmasına 528 kişi katılmıştır. Bu katılımcıların 6’sı mükerrer kabul edilerek iptal edilmiş, diğerleri ise gerçek kişiler olarak saptanmıştır. Yapılan değerlendirmede mükerrer olan katılımcıların bu tavırlarının kasten olmadığı, sehven olduğu görülmüştür. Ankete katılanların cinsiyetleri hemen hemen eşit düzeyde olduğu tespit edilmiştir. “Ankette cinsiyetiniz nedir?” sorusuna cevap verenlerin %53,3’ü erkek, %46,7’si ise kadın olduğunu belirtmiştir.

Tablo 2. Sosyo-Demografik Özellikler

		Sayı	Yüzde (%)
Cinsiyet	Kadın	233	%46,7
	Erkek	263	%53,3
Yaş	18-25	93	%17,8
	26-35	185	%35,5
	36-45	157	%30,1
	46-55	64	%12,3
	56 ve Üzeri	21	%4
Medeni Durum	Bekâr	160	%30,6
	Evli	332	%63,6
	Dul	10	%1,9
	Boşanmış	20	%3,8
Eğitim Durumu	İlk ve Ortaöğretim	39	%7,5
	Lise ve Dengi	143	%27,4
	Önlisans	88	%16,8
	Lisans	182	%34,8
	Lisansüstü	33	%6,3
	Öğrenci (Lisans ve Önlisans)	37	%7,1
Meslek	Kamu çalışanı (memur, işçi, sözleşmeli vb.)	244	%46,7
	Özel sektör çalışanı	121	%23,2
	Esnaf, zanaatkâr, ticaret erbabı	36	%6,5
	Sivil toplum çalışanı (vakıf, dernek vb.)	8	%1,5
	Çalışmıyorum	113	%21,6

Ankete katılanlardan yaşlarını belirten soruya cevap veren kişi sayısı toplam 522 olarak tespit edilmiştir. Beş kategori şeklinde yaş aralıklarını belirten soruya en fazla yanıtı 26-35 ve 36-45 yaş aralığında olanlar vermiştir. Bunların toplamı ortalama % 68 oranındadır. En az cevap verende 56 ve üzeri yaş gruplarında olanlar olmuştur. Burada ilginç ve önemli olan bir husus dikkat çekmiştir: yaşı 26’dan aşağı olan genç nüfusun toplumsal konulara çok fazla duyarlı olmadığı

varsayımını doğuracak veriler ortaya çıkmıştır. Yaşı 56 ve üzeri katılımcıların ankete katılma oranlarının düşük olmasının nedeni anketin çevrimiçi yapılması ve buna bağlı olarak teknolojiyi kullanmada yaşanan zorluklar gösterilebilir. Yaş sorusunun akabinde gelen medeni hal sorusuna cevap verenlerin % 64 gibi büyük bir kısmı evli olduğu yanıtını vermiştir. Yaş ve medeni hal sorularını cevaplayan katılımcıların demografik verileri, aile olmuş ve sosyal hayatta daha fazla sorumluluk sahibi kişilerin toplumsal konularda duyarlı ve daha kaygılı olduklarını bulgulamaktadır. Anket verilerinden hareketle öğrenci ya da emekli insanların toplumsal konularda evli ve çalışanlara oranla daha az duyarlılığa sahip olduğu söylenebilir.

Ankete cevap veren katılımcıların eğitim durumlarına bakınca % 50'den fazlasının lisans ve ön lisans mezunu olduğu görülmektedir. Ankete aktif öğrenci olarak katılanların oranı %7,1'dir. Buna mukabil ilk ve ortaöğretim mezunu olduğunu belirtenler oranı ise %7,5'tir. Aktif öğrenci olduğunu belirtenlerin lisansüstü olanlarla lisans ve ön lisans öğrencisi olanların oranı yaklaşık olarak eşit durumdadır ki bu yadırganacak bir durumdur. Genel olarak lisansüstü eğitimi devam ettiren nüfus genel öğrenci nüfusu içinde az olduğu var sayılırsa bu durum hali hazırda üniversite öğrencisi olan nüfusun ilk ve ortaöğretim mezunları kadar toplumsal konulara duyarlı olmadığı kanısı oluşturacak mahiyettedir. Üniversite gençliğinin bu durumu önemli bir ayrıntı olarak kabul edilebilir.

Ankete cevap verenlerin yarıya yakını kamu çalışanlarından oluşmuştur. Çalışmayanların ve özel sektör çalışanlarının oranları birbirine yakındır. Katılımcılardan çalışmayanların oranı %21,6'dır. Aktif öğrencilerin oranının % 7,1 olduğu ve bunların çalışan statüsünde olmadığı varsayılırsa %14,5'in çoğunun ev kadını olduğu söylenebilir. Çünkü emeklilik yaşında olanlarında ankete katılımı düşük olduğu için çalışmayanlar içindeki oranları düşük olacaktır.

Kamu çalışanının % 50'ye yakın oranda yüksek çıkması hepsinin memur olduğu anlamını çıkarmamaktadır. Fakat bunun net bir ayrımı da mümkün değildir. Örneğin bir hastanede çalışan hemşireler ve doktorlar memur statüsündeyken, veri kayıt, güvenlik ve temizlik gibi yoğun istihdama sahip işlerde çalışanlar alt işverene bağlı taşeronlardır ve bunlarda aynı kamu hizmetini verdikleri için kamu çalışanı kabul edilmiştir. Kamu çalışanı sayısının yoğunluğu buradan kaynaklanmıştır.

2.2.2. İzmir İlindeki Sığınmacılara Yönelik Yerel Halkın Tutum ve Davranışları

Türkiye'nin Batı kıyısında yer alan İzmir şehrinde başta şehir merkezi olmak üzere taşra ilçelerinde de büyük çoğunluğu Suriyeli olan sığınmacılar ile yerel halk iç içe yaşadığı varsayımı ileri sürülebilir. Anket katılımcılarına sorulan "Gündelik hayatınızda kaç Suriyeli ile karşılaşıyorsunuz?" Sorusuna cevap veren katılımcılardan sadece %3,4'dü hiç karşılaşmadığını beyan etmiştir. Suriyeli sığınmacılarla her gün karşılaşanların oranı % 56 gibi çok ciddi bir rakama tekabül etmektedir. Yerli halkın % 50'sinden fazlası her gün birden çok Suriyeli ile karşılaştığını beyan etmiş olması çok önemli bir sosyal olay olarak kabul edilmesi gerekmektedir.

Tablo 3. Suriyelilerle Karşılaşma Oranı

		Sayı	Yüzde (%)
Gündelik hayatınızda kaç Suriyeli ile karşılaşıyorsunuz?	Beş ve üzeri	193	%37
	Günlük olmasa da hafta bir kaç kişi ile	154	%29,5
	Ayda bir kaç kişi ile karşılaşıyorum	58	%11
	Bir ve beş arası	99	%18,9
	Hiç karşılaşmıyorum	18	%3,4
Yakın çevrenizde yaşayan Suriyeli var mı?	Mahalleimde var	182	%35,1
	Aynı apartmanda var	16	%3,1
	İş yerimde çalışan var	26	%5
	Çevremde yaşayan Suriyeli olup olmadığını bilmiyorum	143	%27,6
	Çevremde Suriyeli yok	124	%23,9
	Sokak komşum var	28	%5,4
Karşılaştığınız Suriyelilerin gelir düzeyi hakkındaki izlenimleriniz nelerdir?	Üst gelir	20	%3,8
	Alt gelir	157	%30
	Orta gelir	61	%11,7
	Karışık	97	%18,5
	Tespitim yok	187	%35,8

Fakat "Yakın çevrenizde Suriyeli var mı?" sorusuna cevap veren katılımcıların %50 den fazlası bilmediğini ya da yok olduğu cevabını vermiştir. Yerli toplumun yarısının hemen hemen her gün karşılaştığı, diğer yarısının da haftalık ya da aylık olarak karşılaştığı bu insanlara kısmen mesafeli durduğu, onlarla içli dışlı olmadığı tespiti yapılabilir. Tablo 3'te yer alan verilerden kentli toplumun sığınmacılara sadece kamuya açık cadde, hastane gibi umumi mekânlarda rastladığı, bunun dışında sığınmacılarla yakın ilişkilerin olabileceği mekânlardan imtina ettiği, onlarla alakadar olmadığı sonucuna ulaşılabilir. Yerel halkın kısmen yakın ilişki kurduğu sığınmacı oranı %15 civarındadır. Tablo 3 incelendiğinde

sığınmacılarla hiç karşılaşmadığını söyleyenlerin oranı sadece % 3,4'ken, çevremde Suriyeli yok ya da olup olmadığını bilmiyorum diyenlerin oranı % 51,5'tir. Buradan anlaşıyor ki yerel halkın önemli bir kısmı kendini sığınmacılardan uzak tutmakta, onlarla temastan kaçınmaktadır. Tablo 3'ten şu sonuca da ulaşılması da mümkündür: Sığınmacıların da az bir kısmı % 15 kadarı yerel halkla iç içeyken % 36'sı da kısmen yerel halkın içine karışmıştır. Kalanı ise yerel halka hiç temasta değildir. Yani bu temassızlık halinin tek taraflı bir olgu olduğu açık şekilde düşünülemez. Her iki toplumda birbirine mesafeli durmaktadır. Karataş'ın 2015 yılında yapmış olduğu nispeten ilk araştırmalardan sayılabilecek Türk Yazılı Basınında Suriyeli Sığınmacılar İle Halk Arasındaki İlişkinin İncelenmesi başlıklı makalesinde de iki halk arasındaki ilişkilere değinilmiştir. Karataş, dünyanın değişik ülkelerinden örnekler vererek göç kültüründe var olan; "yerel halkla karışmadan, bütünleşmeden kendi kültürel mahallesini oluşturmak" gibi bir olgudan söz etmiştir (Karataş, 2015: 124). Taş ve Tekkanat'ın 2018 yılında Elazığ üzerinde yapmış oldukları çalışmada da yerel halkın %60 fazla bir oranın sığınmacılarla aynı ortamlarda, bir arada yaşamak istemediği yönünde benzer bulgular elde ettikleri görülmüştür (Taş ve Tekkanat, 2018: 84). Duğan ve Gürbüz'ün 2018 yılında Konya ilinde yapmış oldukları saha çalışmasında yüz yüze görüştükleri Suriyeli sığınmacılardan aldıkları bilgiler de incelendiğinde sığınmacılar önce kendileri gibi sığınmacılarla iletişime geçerken çok az bir kısmının yerel halkla iletişim kurduğu ortaya çıkmıştır (Duğan ve Gürbüz, 2018: 540). Yapılan son çalışmalar incelendiğinde de yerel halkla sığınmacılar arasındaki iletişimin ve ilişkilerin çok fazla değişmediği de söylenebilir. Şahin ve Eşici'nin 2020 yılında yayımladıkları Türkiye'de Yaşayan Suriyeli Göçmenler İle Türklerin Birlikte Yaşam Kültürü: Değerler, Fırsatlar, Engeller başlıklı makaleleri incelendiğinde sahada yaptıkları çalışmalarda yerel halkın; "bizden uzakta yaşıyorlar, görmüyorum, karşılaşmıyorum" gibi sebeplerle sığınmacılarla iletişim kurtarmadıklarını, iletişim kurma taraftarı da olmadıklarını tespitine yer vermişlerdir (Şahin ve Eşici, 2020: 81).

Sığınmacılarla karşılaşanların, onların gelir düzeyleri hakkında verdiği cevaplar Tablo 3'teki verilerle uyuşmamaktadır. Tablo 3'de yer alan Sığınmacıların gelir düzeyleri hakkında tespitiniz nedir?" sorusuna cevap veren katılımcılardan sadece %35,8'i herhangi bir tespiti olmadığını söylerken yaklaşık olarak %64'ü konu hakkındaki kanaatini belirtmiştir. Katılımcıların kanaat belirtme oranları dikkate alındığında bazı ön yargılarla cevap verdiği şüphesini doğurmaktadır. Çünkü yerel halkın % 50'den fazlasının çevresindeki sığınmacılarla hiç teması olmadığını belirtmesine rağmen sadece umuma açık yerlerde, ayaküstü karşılaşmalarla onların gelir düzeyleri hakkında fikir sahibi olmaları; bu konuda bilgi sahibi olmadan fikir sahibi oldukları, ön yargı ile hareket ettikleri izlenimini vermektedir.

Tablo 4. Suriyelilerle Karşılaşıncı Hissedilenler

		Sayı	Yüzde (%)
Suriyeli birileri ile karşılaşıncı ne hissediyorsunuz?	Şefkat	200	%38,1
	Nefret	84	%16
	Hiddet	37	%7
	Acımak	182	%34,7
	Zalimlik	7	%1,3
	Mazlumluk	129	%24,6
	Mağduriyet	271	%51,6
	Hiçbiri	62	%11,8
Cevabınız nefret ise sebebi nedir?	İşime-aşıma ortak oluyorlar	30	%18,8
	Benim haklarımı gasp ediyorlar	56	%35
	Beni korkutuyorlar	24	%15
	Göz zevkimi bozuyorlar	12	%7,5
	Burada kalıcı olmaları düşüncesi	77	%48,1
	Diğer	50	%31,3
Cevabınız şefkat hissetmekse sebebi ne olabilir?	Savaş mağduru olmaları	79	%25,2
	İnsan olmaları	55	%17,5
	Müslüman olmaları	22	%7
	Yardıma muhtaç olmaları	36	%11,5
	Hepsi	122	%38,9
Nefret Eden ve Şefkat Duyanların Oranı	Şefkat Duyan	330	%66
	Nefret Eden	170	%34

Yerel toplumunun % 50'si her gün, diğer yarısı da hafta bir ya da ayda bir karşılaştığı sığınmacılar hakkında neler hissettikleri, ülkenin geleceği açısından, toplumsal hayat, birlikte yaşamak, kabullenmek gibi çok önemli sosyolojik öngörüler barındırmaktadır. "Suriyeli ile karşılaşıncı ne hissediyorsunuz?" sorusuna 499 kişi yanıt vermiştir. . Bu soru, birden çok tercih hakkı barındırdığı için, katılımcıların iç dünyalarında yaşadıkları çelişkiler, ruh hallerini dışa vurmuş, insanilik ile sosyal olguların iç içe geçmiş olduğunu ortaya koymuştur.

Tablo 4'te "Suriyeli sığınmacı ile karşılaşınca ne hissediyorsunuz?" sorusuna cevap veren katılımcıların % 50'den fazlası sığınmacıların mağdur olduklarını belirtmiştir. Ankete cevap veren katılımcıların neredeyse tamamı sığınmacılara insani duygular beslediğini, mağdurlara acıdığını, onlara şefkat ettiğini ve onların mazlum olduğunu beyan etmesine rağmen yaklaşık %24'ünün sığınmacılardan nefret ediyor, onlara karşı kin besliyor olması ancak insani duygularla açıklanabilir. Yani ankete katılan İzmirli halkın geneli hoşgörü ile yaklaşırken az sayıdaki kişi sığınmacılara karşı olumsuz, ötekileştirici bir bakış geliştirmiştir. Ankete katılanlar içinde sığınmacılara karşı pozitif ya da negatif her hangi bir duygu beslemeyenlerin oranı her ne kadar %11,8 olarak gösterilse de, bu kişilerin de aslında karışık duygular besledikleri aşîkârdır çünkü katılımcı sayısı ile şıkları tercih edenlerin sayısı karşılaştırıldığında bir tutarsızlık olduğu görülmektedir.

"Suriyeli ile karşılaşınca ne hissediyorsunuz?" sorusunun devamı niteliğinde, ona bağlı geliştirilen diğer bir soruda "Nefret ediyorsanız neden feret ediyorsunuz?" sorusuna 500 küsur katılımcıdan sadece 249'u yanıt vermiştir. Yani bir önceki soruda nefret eden ve onlara karşı hiddet gösterenlerin toplam sayısından biraz fazla bir rakamdır. Bu soruda kentlilerin neden nefret ettiği ya da onlara kızgın olduğu Tablo 4'te gösterilmiştir. Sığınmacılardan nefret edenlerin asli nedeni burada kalıcı olacaklarının düşünülmesidir. Yani yerel toplum şöyle düşünüyor denilebilir: "burada yerleşecekler, benim emeğimle canımla, kanımla kazandığım bu topraklarda benim haklarıma ortak olacaklar, ben buna razı değilim" böyle düşünenlerin oranı genel cevaplayıcıların içinde % 31'dir. Gülyazar'ın 2017, Suriyeliler ve Vatandaşlık: Yerel Halk ve Suriyeli Sığınmacılar Çerçevesinde Bir Değerlendirme başlıklı makalesindeki bulgular incelendiğinde de yerel halkın en büyük endişesinin sığınmacılara vatandaşlık verilmesi gibi bir ihtimalin olduğu görülmektedir (694-695). Bu endişe Ersoy ve Ala'nın 2019 yılında Osmaniye ili bazında yaptıkları başka bir saha çalışmasına da yansımıştır (1350). Sığınmacıların Türkiye'deki istihdam piyasasına katılım durumlarını irdeleyen Taş ve Tekkanat (2018), yaptıkları saha araştırmalarında şu sonuca ulaşmışlardır; "sığınmacılar, düşük ücretle yerli halkın emek piyasasını bozmuş, işsizliği arttırmış, kayıt dışı işletmelerle haksız rekabete neden olmuşlardır. Bu durum da iki halk arasında gerilimlere sebep olmuştur" (80-81). Sönmez ve Adıgüzel'in 2017 yılında Gaziantep ekseninde yaptıkları çalışmada da kira bedellerinin artması, suç oranlarındaki artış ve işsizlik gibi nedenler öne sürülerek sığınmacılar bir sorun olarak gösterilmiştir (797-806). Yerel halkın sığınmacılardan hoşnutsuzluğunun başka bir nedeni ise Budak ve arkadaşlarının 2017 de yaptıkları bir çalışmada "sığınmacılarla ilgili medyaya yansıyan haberler" olduğu ileri sürülmüştür (546-547).

Yerel halkın sığınmacılara olumlu ya da olumsuz neler hissettiğini tespit etmek amacıyla iki soru arka arkaya sorulmuştur ilk soru Tablo 4'te görülen "nefretinizin sebebi nedir" şeklindeyken, ikinci soru da Tablo 4'te görüldüğü üzere katılımcılara yöneltilen "Sığınmacılara hangi sebeple şefkat hissediyorsunuz?" sorusudur. Bu soruya yaklaşık 314 kişi cevap vermiştir. Burada peşinen şu söylenebilir: "ankete katılan 500 civarındaki insanın ortalama 300'ü sığınmacılara şefkat ettiğini ifade etmiş, gerekçe olarak da insani duyguları ön plana çıkarmıştır." Sığınmacılar konusunda yapılan bu tespit ilk dönem kamuoyu araştırmalarına da yansımıştır. Hacettepe Üniversitesi Göç ve Siyaset Araştırmaları Merkezinin Murat Erdoğan yönetiminde 2014 yılında hazırladığı Türkiye'deki Suriyeliler: Toplumsal Kabul ve Uyum başlıklı raporda toplumun; "% 64,6'sı Suriyeli sığınmacıların dinine, diline, etnik durumuna bakılmaksızın kabul edilmesini insanlık görevimiz" olarak kabul etmiştir (Erdoğan, 2014: 24). Sığınmacılara şefkat edenlerin nedenleri arasında müslüman olmaları bu çalışmaya yalnızca % 7'i olarak yansırken, Erdoğan (2014) yönetiminde hazırlanan HUGO raporuna %9 olarak yansımıştır (25). Aradan geçen zaman da dikkate alındığında bunun tutarlı bir veri olduğu söylenebilir. Şefkat etme sebebini belirtenlerin yalnızca % 7'si sığınmacıların müslüman olmalarını bir neden olarak göstermiştir. Katılımcıların bu yaklaşımından İslam kardeşliğinden ziyade insani nedenlerle sığınmacılara şefkat edildiği tespiti yapılabilir. Bir önceki soru olan "Neden nefret ediyorsunuz?" sorusuna 249 kişi cevap vermişken şefkat ettiğini belirten 295 kişinin ankete cevap vermiş olması anketin verilerinin bir bütünlük taşıdığını, bir iç tutarlılığı olduğunu da göstermiştir. Yerel halkın sığınmacılara yaklaşımını irdeleyen Tablo 4'teki sorulara verilen cevaplar dikkatle incelendiğinde "sığınmacılara halkın büyük kısmının tahamül gösterdiği, onlara kabullenme kredisi açtığı, buna mukabil azımsanmayacak oranda yaklaşık % 35 gibi bir kitlenin de sığınmacıları istmediği" söylenebilir. Bu konu Nurdoğan ve arkadaşlarının (2016) yapmış oldukları çalışmaya bu ifadelerle yansımıştır: "Suriyeli sığınmacıların toplumsal kabulü çok fazla sorunsuz ve hızlı olmuştur. Bunda en büyük etken sınır illerimizde bulunan vatandaşlarımızla akrabalık ilişkilerinin mevcut olması ve büyük oranda aynı etnik köken ve dinden olması, aynı dilin konuşuluyor olmasıdır" (228). Benzeri ifadeler yukarıda referas gösterilen çalışmalarda da görülmektedir.

Bu çalışmada tespit edilmeye çalışılan diğer bir konu ise yerel toplumun sığınmacılarla ilgili enformasyonu nereden ve nasıl elde ettiği konusuydu. Bu kapsamda Tablo 5'te yer alan "Sığınmacılarla ilgili bilgileri nereden alıyorsunuz?" sorusuna yaklaşık 500 kişi çoklu tercih imkânı ile cevap vermiştir. Verilen yanıtlardan doğrudan bir saptama yapmak mümkün olmamakla birlikte önemli veriler elde edilmiştir. Toplum haber ve bilgi kaynağı olarak en fazla televizyon yayınlarını takip etmektedir. Bunun yanında gazete, internet ya da başka argümanlar yerine ikinci haber kaynağı olarak ise toplum, toplumun diğer fertlerini tercih etmiştir. Yani anketteki bu soruya cevap veren katılımcılara göre en önemli enformasyon kaynağı kulaktan kulağa yayılma (fısıltı gazetesi) etkinliğini sürdürmektedir. Ankete cevaplayan katılımcıların %69,7'si sığınmacı haberlerini TV'den aldığını söylerken, %46,7'si bu haberleri "halktan" aldığını belirtmiştir. Sığınmacılarla ilgili kitle iletişim araçlarında yapılan haberlerle ilgili çok sayıda bilimsel yayın yapılmasına karşın yerel halkın sığınmacılar hakkında elde ettiği haber ve bilginin kaynağına yönelik çalışmaya rastlanılmamıştır. Budak ve arkadaşlarının (2017),

yaptıkları çalışmada yerel halkın medya çıkan haberlerden nasıl etkilendiğine (546-547) değinilmişse de halkın hangi tür medyadan daha yoğun etkilendiğine yer verilmemiştir. Bu çalışmada katılımcıların sadece %28'inin sığınmacılarla ilgili haberleri gazetelerden aldığını belirtmesi yazılı basın namına önemli bir durum tespittir. Bu soruya verilen cevap analizlerinde ilginç olan diğer bir konu ise toplumun sivil toplum kuruluşlarına (STK) olan itibarının düştüğünü gösteren veriler içermesidir. Bir başka deyişle çeşitli yardım amaçlı STK'ların sığınmacılarla ilgili çalışmalarında ve toplumun bilgilendirilmesinde yeterli hassasiyeti gösterememiş, toplumla bağları zayıflamıştır denilebilir.

Tablo 5. Suriyeli Sığınmacılarla İlgili Elde Edilen Bilgilerin Kaynağı

	Sayı	Yüzde (%)
Suriyeli sığınmacılarla ilgili bilgileri nereden elde ediyorsunuz?	Televizyondan	361 %69,7
	Gazetelerden	145 %28
	İnternet ortamından	234 %45,2
	Sivil toplum kuruluşlarından (STK)	71 %13,7
	Kamu kurumu ve kamu görevlilerinden	70 %13,5
	Halktan	242 %46,7
Suriyeli sığınmacılarla ilgili aşağıdaki medya haberinden hangisi aklınızda kaldı?	Aylan bebeğin kıyıya vuran cesedi	411 %79,2
	Köpeğine sarılıp sokakta yatan çocuk	131 %25,2
	Macar gazetecinin çelme taktığı baba	218 %42
	Bomba atılması sonucu yıkılan evin enkazından çıkarılan 5 yaşındaki Ümrân	222 %42,8
	Tecavüz edilerek 11 aylık bebeği ile birlikte öldürülen gebe kadın	234 %45,1
	Hiçbir	35 %6,7

Ankette, katılımcılara “Sığınmacılarla ilgili bilgileri nereden alıyorsunuz?” sorusunun akabinde sorulan “Sığınmacılarla ilgili hatırladığınız medya haberi hangisidir?” sorusuna cevap veren katılımcıların yaklaşık %79'u Aylan bebeğin kıyıya vuran cesedi olduğunu söylemiştir. Bu haberin toplumun büyük kesimi tarafından hatırlanması medyanın gündem belirleme etkisini ve gücünü ön plana çıkarmıştır. Anketteki bu soruya cevap veren katılımcıların yarısından daha azı Aylan bebeğin kıyıya vuran cesedinden daha trajik ve dramatik olan kucağında 11 aylık bebeği, kendisi 9 aylık gebe olan sığınmacı bir kadını tecavüz ederek bebeği ile birlikte katleden katillerin haberini daha az hatırlamıştır. Burada medyanın gündem oluştururken bir oto sansür uyguladığından bahsedilmesi de mümkündür. Suriyeli bir babanın kucağında çocuğu ile Avrupa ülkelerine kaçak geçiş yaparken Macar bir gazeteci tarafından ayağına çelme takılarak düşürülmesi haberi, Türkiye’de tecavüz edilerek öldürülen gebe annenin haberi ile eşit oranda toplumun hafızasında yer alıyor olması suskunluk sarmalına bir örnek olabilir. Ulusal medya Türkiye dışında gerçekleşen sığınmacı trajedilerine geniş yer verirken ülke içinde yaşanan bu denli acı bir hadise karşısında sessiz kalmayı tercih etmiş olmalı ki bu olay insanların aklında daha az yer etmiş yorumu yapılabilir. Bu konuda Zerrin Gezik’in 2019 yılında kabul edilmiş Suriyeli Göçmenlerin Anaakım Medyada Temsili yüksek lisans tezi son dönem yapılan bu konudaki çalışmalara örnek gösterilebilir.

Tablo 6’da yer alan sorulara verilen cevaplar incelendiğinde toplumun % 83 gibi kahir ekseri sığınmacıların tüm giderlerinin Türkiye Cumhuriyeti devletinden karşılandığı kanaatinde olduğunu göstermektedir. Yapılan çalışmalar incelendiğinde (Erdoğan, 2014; Budak ve ark., 2017; Karabulut ve Açıkan, 2018; Taş ve Tekkanat, 2018; Şahin ve Eşici, 2020) sığınmacıların ekonomik yükünün Türkiye Cumhuriyeti devleti üzerinde olduğu kanaatini güçlendirecek niteliktedir. “Sığınmacıların Türkiye’deki ihtiyaçları nasıl karşılanıyor?” sorusuna yanıt verenlerin sadece %16’sı sığınmacıların giderlerinin farklı şekillerde karşılandığını ifade etmiş iken, katılımcıların %83’ü ise giderlerin tamamının Türk devleti tarafından karşılandığını ifade etmiştir ki bu sonuç yukarıdaki yer verilen farklı illerdeki saha çalışmalarıyla desteklenmektedir.

Tablo 6. Katılımcıların Suriyeli Sığınmacılarla İlgili Politikalara Yaklaşımına Dair Göstergeler

	Sayı	Yüzde (%)
Suriyeli sığınmacıların Türkiye’de ki ihtiyaçları sizce nasıl karşılanıyor?	Uluslararası fonlardan	19 %3,6
	Sivil toplum kuruluşlarından	23 %4,4
	Türkiye Cumhuriyeti devleti tarafından	435 %83
	Batılı devletler tarafından (AB, ABD)	11 %2,1
	Arap devletleri tarafından (Suud, Katar, BAE vb.)	6 %1,1
	Diğer	28 %5,3
Sizce Türkiye neden Suriyelileri kabul ediyor?	Sınır komşusu olduğu için	181 %35,4
	Uluslararası mülteci hukuku gereği	72 %14,1

	Karşılığında başka ülkelerden para aldığı için	64	%12,5
	Muhacir ve Ensar inancı gereği	223	%43,6
	Nüfusundan faydalanmak için	62	%12,1
	Oy potansiyeli olarak görülmesi	147	%28,8
	Suçluluk duygusundan	11	%2,2
	Başka seçeneği olmadığı için	69	%13,5
Türkiye cumhuriyetinin Suriyeli sığınmacı politikasını nasıl değerlendiriyorsunuz?	İnsani ve vicdani bir politika izliyor	319	%63,3
	Uluslararası hukukun gereğini yapıyor	108	%21,4
	İç ve dış siyasete malzeme yapıyor	120	%23,8
	Kamuoyunun bilmediği bir rant elde ediyor	82	%16,3
	Çaresizlik içinde kalmış, politika üretilmiyor	63	%12,5

Ankette, içinde sivil toplum sözcüğünün geçtiği üç soru sorulmuştur. Soruların ikisi STK'ların sığınmacılara yönelik çalışmalarıyla ilgilidir. Bu iki soruya verilen cevaplar incelendiğinde “STK'lar sığınmacılar konusundaki çalışmaları ile toplumda yeteri kadar ilgi görmemiştir. Bu da STK'lara olan güvenin azaldığını ya da STK'ların ilgi uyandıracak kadar aktif ve güçlü olmadığı sonucunu çıkarmıştır.” STK'lar konusunda HUGO'nun raporunda da bezer bir görüşe yer verildiği görülmüştür; “STK'lar olması gereken düzeyden hala çok uzakta olsalar da onların bu konuda ortaya koydukları istek, gayret ve performans umut vericidir” (Erdoğan, 2014: 38). Tablo 6'da görüldüğü üzere sığınmacı ihtiyaçlarının karşılanması konusunda yerel halkta hâkim olan inanç tüm giderleri devletin karşıladığı yönündedir. AB fonlarından gerekse Arap ülkelerinden sığınmacılara harcanması için gönderildiği iddia edilen nakdi yardımlar yerel halk tarafından fark edilmemiştir. Katılımcılardan alınan izlenimle halkın bu yardımlar konusunda bilgi eksikliği olduğu görülmüştür. “Dış fonlardan gelen yardımlardan toplumun habersiz olması bilinçli bir politikanın gereği mi yoksa toplum böyle mi görmek istiyor?” sorusunu önemli kılmaktadır. Devletin, dış yardımları özellikle tek başına karşıladığı algısını bilinçli olarak geliştirmiş olması başka soruları gündeme getirmiştir. Sığınmacıların tüm giderlerinin doğrudan Türk devletinin kasasından çıkmış olma algısı siyasal ve sosyal sonuçları itibarıyla iktidara yönelik tepkilerin oluşmasına da sebep olabilecektir. Tuncel ve Ekici'nin (2019), Göçün Siyasal Etkisi: Suriyeli Göçmenlerin Türkiye Siyasetine Etkisi başlıklı çalışmada (49-68), Devran ve Özcan'ın (2016), Söylemlerin Dilinden Suriye Sorunu başlıklı makalesinde anket bulgularını destekleyen açıklamalara yer vermişlerdir.

Bu çalışmadaki ilginç sayılabilecek cevaplardan birisi de “Türkiye neden Suriyelileri kabul ediyor?” sorusuna verilen yanıtlardır. Soruya cevap veren katılımcıların %43,6'sı “Muhacir ve Ensar inancı gereği”³ şikkını tercih etmiştir. Muhacir kavramı bilhassa İzmir'de Selanik, Boşnak, Arnavut ve başka göçmenlerin de yoğun olarak yaşadığı düşünülürse bilinmesi muhtemel bir kavram olarak kabul edilmesi mümkündür. Fakat Ensar kavramı belli bir İslami literatürü bilmeyenlerin pek karşılaşmadığı bir kavram olmasına rağmen yoğun şekilde bu kavramların yer aldığı şikkın tercih edilmesi ilginç bir durum olarak kabul edilebilir. Bu makalede referans gösterilen hemen hemen tüm çalışmalarda toplumun sığınmacıları kabullenmesinin altında yatan temel faktörün onların “misafir” olarak kabul edilmesi yatmaktadır.

Aynı soruda “Oy potansiyeli olarak görülmesi” tercih şikkını işaretleyenlerin yoğunluğu da dikkat çekmiştir. Bu şikkı tercih edenlerin oranı %28,8 olmuştur. Sığınmacıların mevcut yasal mevzuat çerçevesinde oy kullanmaları mümkün olmamasına rağmen toplumda böyle bir kanaatin oluşması manidardır. Bu konuda medyada çıkan fakat doğrulanmayan haberlerin ağızdan ağıza ve sosyal medya aracılığı ile yayılması toplumda bu şekilde bir kanaatin oluşmasına zemin oluşturmuştur.

Anket soruları hazırlanırken kentli toplumun sığınmacılar konusunda Türkiye devletinin ve hükümetinin uygulamış olduğu politikalar hakkında neler düşündüğünü irdeleyen sorular da sorulmuştur. Konuyu irdeleyen bu sorulardan biri de “Türkiye Cumhuriyetinin Suriyeli sığınmacı politikasını nasıl değerlendiriyorsunuz?” şeklindedir. Bu soruya cevap veren katılımcıların %63'ü Türkiye'nin sığınmacılara yönelik politikasının insani ve vicdani olduğunu belirtmiştir. Bu bulguları yapılan birçok çalışma (Erdoğan, 2014; Gülyazar, 2017; Özdemir, 2017; Yıldırım alp ve ark., 2017) desteklemektedir. Ankete katılanların çoğunluğu sığınmacı konusunun iç ve dış politikaya malzeme yapıldığı kanısındadır.

Diğer soruda katılımcılara “Sokakta karşılaştığınız Suriyeli insan profili nedir?” sorusu yöneltilirken özellikle sığınmacılardan nefret ettiğini belirtenlerin buna bir sebep olarak da “vatanları zor durumdayken terk etmiş olmalarını” göstermiştir. Yerel halk kendi arasında şöyle bir dil geliştirmiştir: “savaşabilecek durumda olan genç erkekler Suriye'ye geri gönderilmelidir.” Toplum içinde konuşulan bu iddianın ne kadar doğru olduğunu çözümlmek için “Sokakta karşılaştığınız Suriyeli insan profili nedir?” sorusu sorulmuştur. Bu soruya yüksek düzeyde bir cevaplama gelmiştir. Cevap verenlerin sadece % 5'i sokakta gördüğü sığınmacıların erkelerden oluştuğunu ifade etmiştir. Bunlar içinde genç ve savaşabilecek

³ Sözlükte “yardımcılar” anlamına gelen ensâr, “nasîr” veya “nâsir” kelimesinin çoğuludur. Terim olarak; dinleri uğruna Mekke'den Medine'ye hicret eden Hz. Muhammed (a.s.)'i ve ashabını Medine'ye kabul eden ve onlara her türlü yardımı yapan Medineli Müslümanlara denir. Ensâr kavramı Kur'an'da iki âyette geçmiştir; Allah'ın muhacirlerle birlikte ensârdan razı olduğu, onlar için cennetler hazırladığı (Tevbe, 9/100) onları bağışladığı (Tevbe, 9/117); ensârın muhacirleri sevdiği, onları kendilerine tercih ettikleri (Haşr, 59/9), malları ve canlarıyla Allah yolunda cihad ettikleri (Enfâl, 8/72) bildirilmiştir. Hz. Muhammed (a.s.) Medine'ye göç eden Mekkeli Müslümanlarla ensârı birbirlerine kardeş yapmıştır. Ensâr muhacirlere kucak açmış ve her şeylerini onlarla paylaşmışlardır (www.diyaret.gov.tr, 01.03.2018).

durumda olanlar daha da azdır. Ankete cevap veren katılımcıların %4,4'ü karşılaştığı sığınmacıların genç olduğunu ifade etmiştir. Tablo 3'te "Yakın çevrenizde yaşayan Suriyeli var mı?" sorusuna "iş yerimde var" şeklinde cevap verenlerin oranı ile Tablo 7'de yer alan "Sokakta karşılaştığınız Suriyeli insan profili nedir?" sorusuna "genç Suriyelilerle karşılaşıyorum" şeklinde cevap verenlerin oranı bire bir eşittir. Yani bu ankete cevap veren katılımcılara göre sığınmacıların büyük çoğunluğu kadın ve çocuklardan oluştuğu söylenebilir. Sokakta sadece kadın ve çocukları gördüğünü söyleyenlerin oranı % 60'tan fazladır. Her kesimden Suriyeli gördüğünü söyleyenlerin toplam oranı yaklaşık % 32'dir. Bunların ne kadarı genç erkek ne kadarı kadın ve çocuktur bunu belirtmek olanaksızdır. Anketten çıkan bu sonuçlar Göç İdaresinin Ekim 2021 tarihinde yayımladığı sığınmacıların yaş tablosundaki verilerle tutarlık göstermektedir. Tablo incelendiğinde sığınmacıların %70,8'nin kadın ve çocuklardan oluştuğu görülmektedir. Göç İdaresinin tablosundaki genç nüfus 15-24 yaş aralığında 760 bin 300 kişidir. Bu sayı toplam sığınmacıların %20,4'nü oluşturmaktadır (2021, <https://www.goc.gov.tr/gecici-koruma5638>). İlk sığınmacılar on yıl önce geldiği düşünülürse genç kabul edilen nüfusun büyük bir oranında da Türkiye'ye geldiğinde henüz çocuk oldukları yorumlanabilir.

Tablo 7. Karşılaşılan Suriyeli İnsan Profiline Dair Göstergeler

		Sayı	Yüzde (%)
Sokakta karşılaştığınız Suriyeli insan profili nedir?	Kadınlar	13	%2,5
	Çocuklar	43	%8,2
	Kadın ve Çocuklar	263	%50,4
	Genç Erkekler	23	%4,4
	Orta Yaşlı ve Yaşlı Erkekler	5	%1
	Hepsi	175	%33,5

Sığınmacılarla ilgili çokça tartışılan bir başka konu ise sığınmacıların ülke ekonomisine maliyet oluşturmaktan başka bir fayda sağlamadığıdır. Bunun tespiti için ankete cevap verenlere "Suriyeli mültecilerin ülke ekonomisine ne şekilde bir katkısı var?" sorusu yöneltilmiştir. Bu soruya yanıt verenlerin %51,9'u sığınmacıların ülke için işçi olarak katkısı olduğunu belirtmiştir. Buna mukabil sığınmacıların hiçbir katkısı yoktur diyenlerin oranı %42,2'dir. Burada aranan şey toplumdaki alının ne olduğunun tespitidir, yoksa gerek ticaret odaları kayıtları, gerekse MÜSİAD gibi STK'ların açıklamalarına bakıldığında Suriyeli girişimciler ve yatırımcılar aracılığıyla çok sayıda şirketin açıldığı, ciddi miktarda sermaye girişinin olduğu da bir vakiydir. Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği (TOBB) verilerine göre Suriyeli yatırımcılar 2021 yılının ilk çeyreğinde Türkiye'de 58,7 milyon lira sermayeli 124 şirketin kuruluşunda yer aldı. Bu sadece bir yılın ilk dört ayını kapsayan küçük bir örnektir. Bu durum yıllara oranlanırsa elbette büyük rakamlar ortaya çıkabilir. Fakat toplumun bakış açısı gerek bu ankete yansıyan cevaplar gerekse diğer çalışmalara yansıyan sonuçlar şunu göstermektedir: "Türk devleti bunlara bedavadan 30 milyar dolar harcadı, harcıyor". Bakış açısı bu olunca yapılan yatırımlar da haliyle görülmemektedir. Sığınmacılar, pek çok alanda bilhassa nitelik gerektirmeyen işlerde istihdam edilmektedir. Bu da ekonomiye yaptıkları farklı bir katkıdır. Bu durum yapılan araştırmalara iki şekilde yansımıştır. Birincisi ucuz iş gücü oldukları ve yerel halkın iş kaybına sebep oldukları için yerel halkın tepkisini çektiği yönündedir. İkincisi ise istihdam edenler açısından az maliyet oluşturdıkları cihetiyle olumlu karşılanmasındır. Bir üçüncüsü ise bu durumun insan hakları cihetiyle eleştirilmesidir ki bu durum az sayıdaki çalışmaya konu edilmiştir (ICMPD, 2020; Aygüler ve ark., 2020).

Tablo 8. Suriyeli Mültecilerin Ülke Ekonomisine Katkılarına Yönelik Görüşler

		Sayı	Yüzde (%)
Suriyeli mültecilerin ülke ekonomisine ne şekilde bir katkısı var?	Sanayi ve üretime katkıları var	40	%7,9
	Alım-satım ticaret yaparak katkı sağlıyorlar	43	%8,4
	İşçi olarak katkıları var	264	%51,9
	Nitelikli çalışan olarak (doktor, mühendis, öğretim görevlisi vb.) katkıları var	34	%6,7
	İç piyasaya oluşturdıkları talep ile katkı sağlıyorlar	40	%7,9
	Hiçbir şekilde katkıları yok	215	%42,2

Sığınmacılara yönelik yerel halkın tepkisini ölçebilmek amacıyla katılımcılara Tablo 9'da yer alan "Suriyeli deyince aşağıdakilerden hangisi aklınıza gelmektedir?" sorusu yöneltilmiştir. Yanıtlar içinde "savaş" diyenlerin oranı % 38,2 iken "mağdur" diyenlerin oranı % 24'tür. Burada ilginç olan savaş ve mağduriyetin bir neticesi olan çağdaş dünyanın en büyük göç hareketi toplumun ilk aklına gelen şey olmamıştır. Hatta Suriyeli deyince ilk olarak aklına "dilenci" gelenlerin oranı "göç" diyenlerden daha fazladır. Bu çok ciddi kabul edilebilecek toplumsal bir olgu olarak kabul edilebilir. Şahin ve Eşici'nin 2020 yılında Türkiye'de Yaşayan Suriyeli Göçmenler İle Türklerin Birlikte Yaşam Kültürü: Değerler, Fırsatlar, Engeller başlıklı nispeten yeni bir araştırmada da benzer sonuçlara ulaşılmıştır (81). Ayrıca Melike Gülyazar'ın (2017) Suriyeliler ve

Vatandaşlık: Yerel Halk ve Suriyeli Sığınmacılar Çerçevesinde Bir Değerlendirme çalışması da bu bulguları anlamlandırmakta önemli veriler sunmaktadır.

Tablo 10. Suriyelilere Yönelik Algı Durumu

		Sayı	Yüzde (%)
Suriyeli deyince aşağıdakilerden hangisi aklınıza gelmektedir?	Savaş	199	%38,2
	Göç	57	%10,9
	Mağdur	125	%24
	Hain	35	%6,7
	Mazlum	40	%7,7
	Dilenci	65	%12,5
Çocuğunuzun Suriyeli çocuklarla aynı okulda okumasına nasıl buluyorsunuz?	Olumlu buluyorum	159	%30,7
	Olumsuz buluyorum	105	%20,3
	Gereksiz buluyorum	44	%8,5
	Gerekli buluyorum	17	%3,3
	Fikrim yok	193	%37,3

Toplumsal Suriyeli sığınmacıları ne kadar kabullendiğini göstermesi açısından Tablo 11'deki "Çocuğunuzun Suriyeli çocuklarla aynı okulda okumasına nasıl buluyorsunuz?" soru yöneltilmiştir. Bu soruya cevap veren kentlilerin % 30'dan fazlası olumlu bulurken, % 29 civarında bir katılımcıda çocuğunun Suriyelilerle aynı okulda okumasından rahatsız olduğunu belirtmiştir. Bu konuda fikrini beyan etmeyenlerin oranı ise % 37,3'tür. Bu tablodan hareketle halkın genel eğilimi çocuklarının Suriyeli çocuklarla aynı okulda eğitim almaması yönündedir. Aynı şekilde nedenleri farklı olsa da Suriyeli ailelerin de çocuklarını yerel halkla aynı okula gönderme konusunda çok da gönüllü olmadıkları (Kutlu, 2015; Yıldırım ve ark., 2017; Ersoy ve Ala, 2019; Şahin ve Eşici, 2020) pek çok çalışmaya yansımıştır. Örnek olarak Ersoy ve Ala'nın (2019), yaptıkları çalışmada; "Görüşmecilerin sığınmacı ve mülteci halkın çocukları ile birlikte yerel okullarda eğitim görmelerini farklı kültürün insanları olduğu için birbirinin olumsuz davranışlarını rol model alabileceği ve sosyal gelişimlerine zarar verebileceği açısından uygun bulmadıklarını" gözlemlemişlerdir (1348).

Suriyeli sığınmacılara yönelik toplumun bakışını ortaya koyacak başka soru ve cevaplara Tablo 10'da yer verilmiştir. Yerel topluma "Sizce Suriyeli sığınmacıların en büyük sorunu ne olabilir?" şeklinde sorulan soruya katılımcıların %53'ü "işsizlik, dil sorunu, eğitim, sağlık ve güvenlik" gibi nedenleri göstermiştir. Bunların içinde de başat sorun %12,3'le dil/iletişim kuramamak, bunu %11,7 ile işsizliğin takip ettiği katılımcı ifadelerine yansımıştır. Yapılan bazı çalışmalarda benzer konulara vurgu yapılmıştır (Çetin, 2016; Duruel, 2017; Sarılar, 2018; Taşdemir, 2018; Harunoğulları ve ark., 2018; Kızmaz, 2018).

Aynı tabloda "Suriyeli sığınmacıların sizce en önemli ihtiyacı nedir?" şeklinde sorulan paralel bir soruya katılımcıların %59,2'si "barınma/konut, gıda ve temiz su, giyim/kuşam" cevabını vermiştir. Bunların içinde de sığınmacıların birincil ihtiyacının %23,7 ile barınma ve konut ihtiyacı olduğu öne çıkmıştır. Sığınmacıların hiçbir ihtiyacı olmadığını söyleyenlerin oranı ise %12,9 olarak ankete yansımıştır.

Tablo 10'da yer verilen diğer bir soru da "Suriyeli sığınmacılara yardım yapılmalı mı? Nasıl yapılmalı?" sorusudur. Verilen cevaplarda katılımcıların %13,3'ü hiçbir yardımın yapılmaması yönünde görüş beyan ederken, %86,7'si bir şekilde yardım edilmelidir görüşünde birleşmiştir. Dikkat çeken ise "Manevi (kabullenmek, selamlaşmak, komşuluk ilişkileri gibi) yardım yapılmalı" şikkını tercih edenlerin azlığıdır. Yerel halk, gelenleri "mağdur, muhtaç" gördüğü için bu cihetle devlet eliyle insani yardım yapılmasına taraftarıdır ama onları misafirden öte kabullenmek taraftarı değildir (Gülyaşar, 2017: 694). Ayrıca yukarıda da bahsedildiği üzere sivil toplumun aktif olması gerektiği bir noktada toplum yine devletten yana tavır almış, sivil topluma olan güvensizliğini ortaya koymuştur.

Tablo 12. Suriyeli Sığınmacıların İhtiyaçlarına ve Onlara Yardım Edilmesi/Edilmemesi Gerektiğine Yönelik Görüşler

		Sayı	Yüzde (%)
Sizce Suriyeli sığınmacıların en büyük sorunu ne olabilir?	İşsizlik	61	%11,7
	Dil sorunu	64	%12,3
	Eğitim sorunu	38	%7,3
	Sağlık sorunu	12	%2,3
	Güvenlik ihtiyacı	16	%3,1
	Hepsi	276	%53
	Hiçbiri	54	%10,4
	Barınma - konut	123	%23,7

Suriyeli sığınmacıların sizce en önemli ihtiyacı nedir?	Gıda ve temiz su	16	%3,1
	Giyim-kuşam	5	%1
	Hepsi	307	%59,2
	Hiçbiri	67	%12,9
Suriyeli sığınmacılara yardım yapılmalı mı? Nasıl yapılmalı?	Devlet eliyle yapılmalı	123	%24
	Sivil toplum aracılığı ile yapılmalı	33	%6,4
	Doğrudan (aynı ve nakdi) yapılmalı	3	%0,6
	Manevi (kabullenmek, selamlaşmak, komşuluk ilişkileri gibi) yardım yapılmalı	29	%5,7
	Hepsi yapılabilir	257	%50,1
	Hiçbir yardım yapılmamalı	68	%13,3

Tablo 11’de yer alan “Sizce Suriye savaşının uzamasında hangi devlet etkili olmuştur?” sorusu, savaşın uzama sebebinin nasıl algılandığını ortaya çıkarmak için sorulmuştur. Soru siyasi kanaat içerdiği için katılım kısmen düşük olmuştur. Soruyu cevaplayan katılımcıların %79’u savaşın uzama sebebi olarak ABD’yi görmüştür. Savaşın doğrudan odağında olan Rusya ve İran toplum nazarında bir uzama sebebi olarak görülmemiştir. Çok tercihli olan bu soruda Rusya ve İran’ı işaretleyenlerin oranı %61,5’tir. Savaşın uzama sebebi olarak AB ülkelerini görenlerin oranı Rusya ile neredeyse eşit düzeydedir. Abdullah Kıran’ın (2014), Arap Baharı, Suriye ve Demokratik Dönüşüm Beklentileri başlıklı makalesindeki bilgiler ve bulgular da Suriye savaşının baş sorumlusunun ABD olduğunu göstermektedir.

Tablo 13. Katılımcıların Suriye Savaşının Siyasal Boyutunu ve Uluslararası Yönünü Değerlendirmeleri

	Sayı	Yüzde (%)
Sizce Suriye savaşının uzamasında hangi devlet etkili olmuştur?	Amerika Birleşik Devletleri	387
	Rusya	186
	İran	115
	Türkiye	51
	Avrupa Birliği ülkeleri	179

Bu soruya verilen cevaplardan şunun yorumlanması mümkündür “katılımcılar Batıya güvenmemektedir. Batıyı savaşların ve sorunların kaynağı olarak görmektedir.”

Sonuç ve Değerlendirme

Sığınmacılarla ilgili son rakamlar üç buçuk milyonu geçtiğini göstermektedir (MD, 2021). Bu rakam birçok Avrupa devletinin nüfusundan büyük olduğu gibi Türkiye’nin de İstanbul ve Ankara hariç diğer tüm kentlerinin nüfusunun üzerinde bir rakamdır. Nüfusun demografik durumu incelendiğinde sığınmacıların kahir ekseri kadın ve çocuklardan müteşekkildir. Gelen nüfus savaş yaşadığı için büyük tranvalar ve trajediler yaşamış, birçoğunun ruhsal dengesi bozulmuş durumdadır. Geldikleri ülkede yıllarca demir yumrukla idare edildikleri için dış kültürlerle açılammış, eğitim ve sosyal yaşam düzeyleri vasatın üzerine çıkamamıştır. Yani özetle gelen insanlar belki de kendi canları hariç sevdiklerinin canları da dâhil bütün varlıklarını kaybettiği için kaybedecek çok şeyi olmayan insanlardır. Türkçe deyimle “kaybedeceği olmayandan kork” sözü toplumsal infiallerin sebebi olabilme riski taşımasına rağmen bugüne kadar en büyük sağduyuyu gerek Türkiye halkı gerekse gelen Suriyeliler göstererek büyük bir toplu asayiş olayına meydan vermemişlerdir.

Yerel halkın Suriyeli sığınmacılara karşı tutum ve davranışları nasıldır? İlk günden beri sığınmacılara yönelik geliştirilen itidalli yaklaşımlar, toplumsal sağduyu bugün de devam etmektedir. Buna mukabil gerek bu çalışmada bulguların gerekse bu bulguları destekleyen bir kısmına yukarıda yer verilen farklı akademik çalışmalar da dikkate alındığında geçici koruma altındaki Suriyeli sığınmacıların yerel halkın tahammül sınırlarını zorladığı savı öne sürülebilir. Aynı şey sığınmacılar için de söylenebilir. Hacettepe Üniversitesi Göç ve Siyaset Araştırmaları Merkezi (HUGO) tarafından Erdoğan yönetiminde 2014 yılında gerçekleştirilen Türkiye’deki Suriyeliler Toplumsal Kabul ve Uyum araştırması sonuçlarında yerli toplumun Suriyelilere bakışında iki nokta dikkat çekmiştir. Katılımcılar bir taraftan mağdurlara yardım etmek isterken diğer taraftan her şeyini kaybeden mültecilerin “kaybedecek nesi var, bunlardan her şey beklenir” endişesini taşımaktadır (HUGO, 2014: 5; Süleymanov, 2017: 28). Bu çalışmanın üzerine çok fazla saha çalışması yapılmış, yapılan çalışmaların sonuçlarında aradaki makasın daha da açıldığı gözlemlenmiştir. K. Dicle Bayır ve Fuat Aksu’nun (2020: 331), Açık Kapı Politikasından Güvenlik Tehdidine: Türkiye’de Suriyeli Sığınmacılar Olgusu başlıklı çalışmaya bu durum; “devlet tarafından; tepkilerin daha görünür bir biçimde bazen de fiziksel şiddet eylemlerine dönüşerek ifade edilmesiye konunun toplum tarafından artık güvenlik bağlamında ele alındığının göstergeleri arasındadır” şeklinde yansımıştır. Bayır ve Aksu (2020: 336), Türk devletinin sığınmacılar konusundaki temel politikasını iki dönemde ele almışlardır. Bunlar: 2011-2015 yılları arasındaki

güvenlik dışı, insani yardım boyutu öne çıkarılan birinci dönem, 2015 sonrasını ise güvenlik boyutu öne çıkarılan dönem olarak ele almışlardır. Bu dönemde sığınmacıları içeride bir tehdit olarak gören devlet toplumsal, siyasal tepkileri de dikkate alarak güvenlikçi politikalara yönelmiştir.

Yerel halk Suriyeli sığınmacılara yönelik nasıl bir düşünceye sahiptir? Bu konuda katılımcılara yöneltilen sorulara verilen cevaplar genel itibariyle şu bilgileri vermektedir: sığınmacılara devlet eliyle insani yardım yapılmalıdır, fakat yerel halkla sığınmacıların iç içe olduğu toplu bir yaşam benimsememektedir. Yerel halk genel itibariyle çocuklarının sığınmacılarla aynı ortamda eğitim almasına, aynı apartmanda hatta aynı sokakta yaşamaya, aynı işyerinde çalışmaya taraftar değildir (Bayır ve Aksu, 2020: 345-346). Yani sığınmacılar “misafir” görülmede savaştan sonra da ülkelerine dönmeleri beklenmektedir. Savaşın uzaması, gelenlerin gitmemesi ya da geri gidenlerden daha fazlasının tekrar düzensiz göçler yoluyla Türkiye’ye gelmeleri, sürekli artan sığınmacı nüfus yerel halkta birçok endişeye yol açtığı, bir tehdit unsuru görüldüğü sahada yapılan pek çok çalışmaya yansımıştır (Süleymanov, 2017; Taş ve Tekkanat, 2018; Çalışkan, 2019; Bayır ve Aksu, 2020). Bu endişeli bekleme tek taraflı değildir, aynı halin sığınmacılar için de geçerli olduğu ifade edilebilir. Sığınmacılar da vatandaşlık ve çalışma hukuku başta olmak üzere pek çok belirsizlikten dolayı gergin bir bekleme içerisinde oldukları sığınmacılar perspektifinden yapılmış saha çalışmalarına yansımıştır (Gülyazar, 2017). Kendilerinin yerel halk tarafından dışlanmaları, ülkedeki işsizliğin, başta konut kiralari olmak üzere hayat pahalılığının, boşanmaların müsebbibi görmeleri; ayrıca suç unsuru gibi kabul edilmeleri ve en önemlisi de parazit gibi ülke kaynaklarını sömürdükleri yönündeki kamuoyu algısı onları da giderek artan bir huzursuzluğa sevk etmektedir. İki toplum arasındaki her geçen gün artan bu gerilimli durumun toplumsal şiddet olaylarına dönüşme ihtimali doğurduğu kamuoyuna yansıyan (Karasu, 2018; Aygüler ve ark., 2020) bir kısım haberlerden okunabilir. Ülkede zaman zaman münferit pek çok şiddet olayı yaşanıyor olsa da toplumsal hadiseler nadiren görülmektedir. En son 10 Ağustos 2021 tarihinde resmi kaynakların da doğruladığı Ankara merkezli toplumsal bir linç girişimi yaşanmıştır (Euronews, 2021). Bu durumda iki toplum arasındaki hassas dengeleri göstermesi bakımından iddiadan öte somut bir delildir.

Yerel halk Suriyeli sığınmacılara karşı duyguları nasıldır? Yerel halkın duygu durumu karışık gözükmeyle birlikte gerek bu çalışmaya yansıyan sonuçlar gerekse başka akademik çalışmalar dikkate alındığında yerel halk sığınmacılara acımakta, onlara şefkat etmekte ve insani olarak yardım edilmesi yönünde açık desteği ilk günden bugüne azalarak da olsa devam etmektedir. Bununla birlikte hemen hemen yukarıda atıfta bulunulan makalelere ve bu araştırma sonuçlarına da yansıyan diğer bir sonuç ise sığınmacıların “misafir” konumundan ev sahibi konumuna geçmeye çalışmaları, konu insani yardım boyutundan çıkıp da birlikte yaşama alanına kayınca durum değişmektedir. Böyle bir durumda yerel halktaki hoşnutsuzluk nefret boyutlarına doğru yükselmektedir. Şehirlerin etnik yapısı, sosyal ve kültürel durumları dikkate alındığında bu “ışitmemezlik” duygusunda oransal olarak yer yer farklılıklar gözükse de genel durum: yerel halk sığınmacıları benimsemekte istekli görülmemektedir (Kaypak ve Bimay, 2016; Gülerce ve Çorlu, 2021).

Bu çalışmada cevabı aranan önemli bir diğer konu ise iletişim alanıyla ilgilidir. Türkiye literatüründe sığınmacıların Türk basınındaki temsili konusunda çok sayıda akademik yazına (Paksoy ve Şentöregil, 2018; Bolgün ve Uçan, 2020; Livberber, 2021; Gezik, 2019; Özırmak ve Büyükbaykal, 2021) ulaşılmasına karşın cevabı aranan “Yerel halk sığınmacılarla ilgili bilgileri hangi kaynaklardan elde etmektedir?” sorusunun cevabını verecek bir kaynağa ulaşamamıştır. Dolayısıyla bu çalışmada böyle bir konu araştırılmıştır fakat yeterli literatür bulunamadığından sadece katılımcıların cevapları yorumlanmıştır. Katılımcıların verdiği cevaplardan çıkarılan sonuç ise yerel toplumun sığınmacılarla ilgi enformasyonu televizyondan ve fısıltı gazetesinden aldığı yönündedir. Burada dikkat çekici bir çelişki göze çarpmaktadır: yerel toplum hem sığınmacılarla iletişim kurmaktan imtina etmektedir, hem de onlarla ilgili haberleri kulaktan kulağa şeklinde yaymaktadır. Durum böyle olunca da “sınavsız üniversite, bedava ev, sığınmacıya maaş” gibi sayısız asılsız iddia gündeme gelmektedir. Bu asılsız iddialar iki toplum arasında gerilimlerin baş göstermesine, ufak bir kıvılcımla bu gerilimlerin yangına dönüşmesine sebep olmaktadır.

Öneri olarak: Türk devlet kurumları (Göç İdaresi, AFAD, Bakanlıklar) her kadar da sığınmacılarla ilgili tüm istatistiki bilgileri ve iddia edilen haberleri şeffaf bir şekilde internet ortamında erişime açık halde tutsa da toplumdaki algının önüne geçilemediği, neredeyse sahada yapılan tüm çalışmalara yansımıştır. Bu cihetle topluma doğrudan etki eden televizyon gibi kitle iletişim araçları vasıtasıyla doğru bilgiler sık sık aktarılmalı, bu konuda kamu spotları hazırlanması, belki dizi film gibi yapımların çekilmesiyle toplumun tüm kesimlerine hitap edilmelidir. Bir araştırmacı Göç İdaresinin sayfasına girip tüm bilgilere ulaşabilir ama büyük kitle olan toplum bunu yapmaz. Durum bu cihetle değerlendirilmelidir.

İzmir merkezli yapılan bu saha çalışmasında da diğer illerde yapılan çalışmalara benzer sonuçlar çıkmıştır. Bu bir cihetle yapılan çalışmaların tutarlılığını gösterirken diğer cihetten de “acaba yapılan çalışmalar birbirinin tekrarı mı, literatüre bir katkısı olmuyor mu?” gibi bir sorunun doğmasına da sebep olmaktadır.

Çalışma elektronik ortamda yapıldığı için katılımcıların cevapları sisteme anında düşmüştür. Ankete katılanların sorularda verdiği cevapların oranları sayı arttıkça değişmemiştir. Yani “sığınmacılara yardım yapılmalı mı?” gibi bir soruya verilen cevaplar ilk yüz kişinin cevapladığı zamanla beş yüz kişinin cevapladığı zaman aralığında katılımcı sayısı artmasına

rağmen verilen cevabın niteliği ve oranı değişmemiştir. Buna göre Türkiye'nin Batı ili ve üçüncü büyük kentinin sığınmacılara yönelik genel bakışı % 66 oranında yardım edilmesi, "kucak" açılması yönündeyken, % 34'ü sığınmacıları ülkesinde istememektedir. Bu "kucak açama" kavramı "misafir" kavramıyla birlikte değerlendirilmelidir. Aksi halde yerel toplum sığınmacıların daimi kalmasına genel olarak karşı çıkmaktadır. Katılımcıların cevaplarından ankete yansıyan bu rakamların nasıl okunacağı veya bu rakamlardan çıkan sonucun "tahammül sınırının aşıldığı" manasına gelip gelmeyeceği sosyolojik bağlamda tartışmalıdır. Anket verileri değerlendirildiğinde şunu söylemek mümkündür: katılımcıların üçte ikisinden fazlası sığınmacılara ev sahipliği yapmaktan memnundur (süre uzadıkça memnuniyetin düştüğü farklı çalışmalara yansımıştır). Yerel toplum sığınmacıların mağdur, şefkate muhtaç ve yardıma ihtiyacı olduğu görüşünde hem fikirdir. Nasıl yapılacağı konusunda ise "toplumdan izole halde devlet eliyle yardım edilmesi" görüşü bu çalışmada ağır basan görüştür. Yerel toplumun üçte birine yakın bir nüfusta sığınmacıların ülkelerine geri gönderilmesi, kabul edilmemesi, gelenlerinde kamplarda izole edilmesi yönünde görüş beyan etmişlerdir.

Katılımcıların çoğunluğu Suriyeli sığınmacılara yardım edilmesinden yana tavır ortaya koyarken, bununla ters orantılı olarak sığınmacılarla aynı ortamları paylaşmaktan imtina etmişlerdir. Yani sığınmacılarla aynı ortamı paylaşan, onlarla diyaloga geçen ve iletişim kuran kentteki kişi sayısı üçte bir oranından daha az olduğu saptanmıştır. Bunun da tek taraflı olmadığı iki toplumun karşılıklı olarak birbirine mesafeli durduğu görülmüştür. Bunun en büyük sebebi katılımcıların yorumlarından anlaşılmıştır ki dil ve kültür farklılığı iki toplumu birbirine uzak tutmaktadır.

Kaynakça

- Afad; (2017). [Çevrim-içi: https://www.afad.gov.tr/upload/Node/2374/files/30_10_2017_Suriye_GBM_Bilgi_Notu.pdf] , Erişim Tarihi: 9.03.2020.
- Akbaş, S., & Ünlütürk Ulutaş, Ç. (2018). Küresel fabrika kentinin görünmeyen işçileri: Denizli işgücü piyasasında Suriyeli göçmenler. *Calisma ve Toplum*, 56(1). 167-192
- Akıllı, E. (2012). Türk dış politikası zemininde Arap baharı. *ORSAM*, 4(37), 39-45.
- Aksoy, Z. (2012). Uluslararası göç ve kültürlerarası iletişim. *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 5 (20), 292-303.
- Aliu, A.; Öztürk, İ.; Aliu, D. ve Özkan, Ö. (2016). Türkiye'de göç olgusunun mevzuat, politikalar ve bilimsel projeler çerçevesinde incelenmesi. In 2nd International Congress on Applied Sciences: Migration, Poverty and Employment (pp. 19-28).
- Aljazeera; (2015). <http://www.aljazeera.com.tr/gorus/suriyeli-siginmacilarin-turkiyeye-etkileri>, Erişim Tarihi: 5.01.2020.
- Anker, D. E. (2002). Refugee law, gender, and the human rights paradigm. *Harvard Human Rights Journal*, 15, 133-154
- Arslan, M. (2004). Kültürel bağlamda din. *Din Bilimleri Akademik Araştırma Dergisi*, 4(1), 189-205.
- Aydemir, S. ve Şahin, M. C. (2017). Tek tanrılı dinlerde göç olgusuna sosyolojik bir yaklaşım: göç teorileri açısından bir analiz. *İslami Araştırmalar Dergisi*, 28(3), 359-71.
- Ayhan, V. (2011). Arap baharının ABD-Türkiye ilişkilerine etkisi. *ORSAM*, 3(36), 17-22.
- Bayır, D. ve Aksu, F. (2020). Açık kapı politikasından güvenlik tehdidine Türkiye'de tesis sığınmacılar olgusu. *Marmara Üniversitesi Siyasal Bilimler Dergisi*, 8(2), 324-356.
- BBC (2019). Bölgede hangi ülkede, ne kadar Suriyeli yaşıyor? <https://www.bbc.com/turkce/haberler-dunya-50502393>, Erişim Tarihi: 7.11.2021
- Berry, J. W. (2006). Contexts of acculturation. David L. Sam and John W. Berry (Eds.), *The cambridge handbook of acculturation psychology*, (s. 27-42). USA: Cambridge University Press.
- Bolgun, C. ve Uçan, G. (2020). Birlikte yaşamak mümkün mü?: Okur yorumlarında "Suriyeli sığınmacı" söyleminin inşası . *Manisa Celal Bayar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi* , 18(1) , 250-269.
- Bulak, A. (2015). Göç olgusuna teorik bir bakış, Yıldırım Beyazıt Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara.
- Buz, S. (2006). Kadın ve göç ilişkisi: Sığınan ve sığınmacı kadın örneği, Yayınlanmamış Doktora Tezi. Hacettepe Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Castles, S. M. ve Miller, M. J. (2008). *Göçler çağı: Modern dünyada uluslararası göç hareketleri* (Çev: B. U. Bal ve İ. Akbulut). İstanbul: İstanbul Bilgi Üniversitesi Yayınları.

- Coşkun, E. (2016). Türkiye'nin göç rejiminde toplumsal cinsiyet faktörü: Ugandalı göçmen kadınlar örneği. *Fe Dergi: Feminist Eleştiri*, 8(1), 91-104.
- Çağlar, T. (2018). Göç çalışmaları için kavramsal bir çerçeve. *Toros Üniversitesi İİSBF Sosyal Bilimler Dergisi*, 5(8), 26-49.
- Çağlayan, S. (2006). Göç kuramları, göç ve göçmen ilişkisi. *Muğla Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 17, 67-91.
- Çağlayan, S. (2013). Göç kavramı ve kuramları. Güneş F (Ed.) *Kent Sosyolojisi*, (84-115), Eskişehir: T.C. Anadolu Üniversitesi Açıköğretim Fakültesi Yayını.
- Çalışkan, S. (2019). Ev sahibi halkın Suriyeli göçmenlere yönelik tutumu: İstanbul; Sultanbeyli-Kadıköy ilçeleri. *Yayınlanmamış Doktora Tezi*. İstanbul Aydın Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Çavuşoğlu, H. (2006). Uluslararası göç: nedenleri, tipleri, türleri ve göçmenler. *Folklor/Edebiyat*, 12(48), 83-104.
- Çetin, İ. (2016). Labor force participation of Syrian refugees and integration: Case of Adana and Mersin cities. *Gaziantep University Journal of Social Sciences*, 15(4), 1001-1016.
- Çiftçi, H. (2018). Türkiye Cumhuriyeti vatandaşlarının Suriyeli sığınmacılara yönelik tutum, algı ve empatik eğilimlerinin analizi. *İtobiad: Journal of the Human & Social Science Researches*, 7(3), 2232-2256
- Çoltu, S. ve Öztürk, S. (2018). Suriyeli mültecilerin Türkiye ekonomisine etkileri. *Balkan Sosyal Bilimler Dergisi*, 7(13), 188-198.
- Çömez Polat, F., & Kaya, E. (2017). Bir ötekileştirme pratiği: Türkiye'de yaşayan Suriyelilere yönelik tutumlar. *Mersin Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 1(1), 38-48.
- Dedeoğlu, S. (2018). Tarımsal üretimde göçmen işçiler: Yoksulluk nöbetinden yoksulların rekabetine. *Calisma ve Toplum*, 56(1), 3768
- Devran, Y. ve Özcan, Ö. F. (2016). Söylemlerin Dilinden Suriye Sorunu. *Marmara İletişim Dergisi*, 25, 35-52.
- Dinçer, C.G. (2015) Türkiye-Gürcistan bağlamında göçmen kadın emeği: Güvencesizliğin ve belgesizliğin mekanı olarak ev içi alan. Lülüfer Körükmez ve İlkya Sudaş (Ed.), *Göçler Ülkesi*, (95-113). İstanbul: Ayrıntı Yayınları.
- Doğan, A. S. (2021). Türk halkının Suriyeli algısı: sorunlar ve çözüm önerileri. İstanbul: Filiz Kitabevi
- Duğan, Ö. ve Gürbüz, S. (2018). Suriyeli sığınmacıların sosyal entegrasyonuna yönelik bir araştırma. *Electronic Turkish Studies*, 13(26), 529-546
- Duman, E. Ş., ve Özdemirci, A. (2019). Türkiye'deki Suriyeli göçmen girişimciler üzerine bir alan araştırması. *Yönetim Bilimleri Dergisi*, 18(37), 629-656.
- Duruel, M. (2017). Sürüyleli sığınmacıların karşılaştıkları temel sorunlar, algı ve beklentiler: Hatay örneği. *Akademik Bakış Uluslararası Hakemli Sosyal Bilimler Dergisi*, 62, 57-79.
- Efe, İ. (2015). Türk Basınında Suriyeli Sığınmacılar, SETA Rapor.
- Ekiz Gökmen, Ç. (2011). Türk turizminin yabancı gelinleri: Marmaris yöresinde turizm sektöründe çalışan göçmen kadınlar. *Çalışma ve Toplum*, 28(1), 201-231.
- Erder, S. (2014). Balkan göçmenleri ve değişen uygulamalar: İskan kurumunun dostları. A. İçduygu, S. Erder ve Ö. F. Gençkaya (Ed.), *Türkiye'nin uluslararası göç politikaları, 1923-2023: Ulus-devlet oluşumundan ulus-ötesi dönüşümlere'nin içinde* (ss. 138-173). Koç Üniversitesi Göç Araştırmalar Merkezi
- Erdoğan, M. (2014). Türkiye'deki Suriyeliler toplumsal kabul ve uyum. HUGO (Hacettepe Üniversitesi Göç ve Siyaset Araştırmaları Merkezi). <https://data2.unhcr.org/en/documents/download/46184>, Erişim tarihi: 05.03.2021.
- Erdoğan, M. M. (2015). Türkiye'deki Suriyeliler toplumsal kabul ve uyum. İstanbul: İstanbul Bilgi Üniversitesi Yayınları.
- Ersoy, A.F., Ala, M. (2019), Suriyeli sığınmacı ve mültecilere ilişkin görüşler: Osmaniye'de nitel bir araştırma, *Üçüncü Sektör Sosyal Ekonomi Dergisi*, 54(3), 1343-1356.
- Ertuğrul, D. (2012). *Türkiye dış politikası için bir test: Suriye krizi, TESEV Dış Politika Programı*. İstanbul: İmak Ofset Basım.
- Geçici korumamız altındaki Suriyeliler, [Çevrim-içi: <https://www.goc.gov.tr/gecici-korumamiz-altindaki-suriyeliler>], Erişim Tarihi: 19.02.2021.

- Gemici, N. B. (2016). Çalışma hayatında dezavantajlı bir grup: göçmenler. *İş ve Hayat*, 2(4), 239-261.
- Gezik, Z. (2019). Suriyeli göçmenlerin anaakım medyada temsili. Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul.
- Giddens, A. ve Sutton, P.W. (2014). Sosyolojide temel kavramlar. (A. Esgin, Çev.). Ankara: Phoenix.
- Giddens, Anthony (2012). Sosyoloji. (Çev: Hüseyin Özel vd.). İstanbul: Kırmızı Yayınları
- Gökmen, Ç. E. (2018). Turizm sektöründe göçmen emeği: Nitelikli emek mi? Ucuz emek mi? *Çalışma ve Toplum*, 1, 139-166.
- Göregenli, M. (2012). Temel kavramlar: önyargı, kalıpyargı ve ayrımcılık. Kenan Çayır, Müge Ayan Ceyhan (Ed.), *Ayrımcılık Çok Boyutlu Yaklaşımlar* (175-187). İstanbul: İstanbul Bilgi Üniversitesi Yayınları
- Gülerce, H. ve Çorlu, R. (2021). Yükseköğretimdeki sistem sığınmacı öğrencileri: uyum ve çatışma alanları . *Üsküdar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi* , 0(12) , 71-106.
- Güllüpinar, F. (2012). Göç olgusunun ekonomi-politiği ve uluslararası göç kuramları üzerine bir değerlendirme. *Yalova Sosyal Bilimler Dergisi*, 2(4), 53-85.
- Gülyazar, M. (2017). Syrians and citizenship: An evaluation on the local people and Syrian asylum seekers. *OPUS International Journal of Society Researches*, 7(13) , 678-705.
- Harunoğulları, M., Hatunoğlu, Z., Polat, Y. ve Kılıç, M. (2018). Kahramanmaraş esnafının sosyo ekonomik durumu ve Suriyeli sığınmacılara ilişkin görüşünün belirlenmesi. *Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 8(1), 115-144.
- IOM (Uluslararası Göç Örgütü) (2013). *Göç terimleri sözlüğü*, No:31, Cenevre: IOM Yayın.
- İnce, C. (2019). Göç kuramları ve Suriye göçü üzerine bir değerlendirme. *OPUS Uluslararası Toplum Araştırmaları Dergisi*, 11(18), 2579-2615.
- İskân Kanunu; 2006. [Çevrim-içi: <https://www.mevzuat.gov.tr/MevzuatMetin/1.5.5543.pdf>] , Erişim Tarihi: 12.02.2021.
- Janta, H. (2011). Polish migrant workers in the UK hospitality industry: Profiles, work experience and methods for accessing employment. *International Journal of Contemporary Hospitality Management*, 23(6), 803-819,
- Kahveci, M. (2019). Misafirlikten ikinci sınıf işçiliğe: Türkiyeli ve Suriyeli işçiler arasında ücret ayrımcılığı. *Bulletin of Economic Theory and Analysis*, 4(2), 97-118.
- Karabulut, R. ve Açıkan, M. (2018). Suriyeli sığınmacıların Türkiye'ye ekonomik maliyeti (2011-2017) . *Birey ve Toplum Sosyal Bilimler Dergisi*, 8(1) , 131-144.
- Karasu, M. A. (2018). Türkiye'ye yönelik dış göçler, Suriyeli sığınmacı göçü ve etkileri. *Paradoks Ekonomi Sosyoloji ve Politika Dergisi*, 14(1) , 21-41.
- Karataş, K., ve Baloğlu, M. (2018). Kültürleşme stresi kıskacındaki Suriyeli öğrenciler. *Turkish Studies*, 13(27), 971-990.
- Karataş, M. (2015). Türk yazılı basınında Suriyeli sığınmacılar ile halk arasındaki ilişkinin incelenmesi. *Göç Araştırmaları Dergisi* , 2, 112-151.
- Kaypak, Ş. ve Bimay, M. (2016). Suriye savaşı nedeniyle yaşanan göçün ekonomik ve sosyo kültürel etkileri: Batman örneği. *Batman Üniversitesi Yaşam Bilimleri Dergisi*, 6(1), 84-110.
- Kıran, A. (2015). Arap Baharı, Suriye Ve Demokratik Dönüşüm Beklentileri. *Anemon Muş Alparslan Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 2(1) , 97-115.
- Kızmaz, Z. (2018). Tel sığınmacılar: güvenlik kaygıları ve suç. *Bitlis Eren Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 7(2) , 392-431.
- Kıbaroğlu, M. (2011). Arap baharı ve Türkiye, *Adam Akademi*, 2, 26-36.
- Koçak, Y. ve Terzi, E. (2012). Türkiye'de göç olgusu, göç edenlerin kentlere olan etkileri ve çözüm önerileri. *KAÜ-İİBF Dergisi*, 3(3), 163-184.
- Kutlu, Z. (2015). Bekleme Odasından Oturma Odasına Suriyeli Mültecilere Yönelik Çalışmalar Yürüten Sivil Toplum Kuruluşlarına Dair Kısa Bir Değerlendirme. *Anadolu Kültür, Açık Toplum Vakfı*. http://ingev.org/wp-content/uploads/2016/04/Bekleme_Odasından_Oturma_Odasina.pdf, Erişim Tarihi: 01.11.2021

- Lee, Everett S. (1966). A theory of migration, *Demography*, 3(1), 47-57.
- Livberber, T. (2021). Suriyeli sığınmacıların Türk basınında temsili: haberler üzerine eleştirel bir analiz . İstanbul Aydın Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi , 13(4), 1003 – 1028.
- Longhi, V. (2013). The immigrant war: A global movement against discrimination and exploitation. USA: Policy Press.
- Massey, Douglas S.; Joaquin Arango, Graeme Hugo, Ali Kouaouci, Adela Pellegrino, Edward J. Taylor (2014). *Uluslararası göç kuramlarının bir değerlendirmesi*. Göç Dergisi, 1, 11-46. [Çevrim-içi: <https://www.ceeol.com/search/article-detail?id=498506>], Erişim Tarihi: 24.01.2021.
- Mawani, F.N. (2014). Social determinants of refugee mental health. L. Smitch and L. Andermann (Ed). *Refuge and resilience* (27-51). New York: Springer
- McNevin, A. (2011). *Contesting citizenship: irregular migrants and new frontiers of the political*. New York: Columbia University Press.
- MD (2012). Türkiye'deki Suriyeli sayısı Ocak 2021. [Çevrim-içi: <https://multeciler.org.tr/turkiyedeki-suriyeli-sayisi/> Erişim Tarihi: 10.02.2021.
- Milliyet (2014). Göçmenleri istemeyen tehlikeli algı. [Çevrim-içi: <https://www.milliyet.com.tr/gundem/gocmenleri-istemeyen-tehlikeli-almi-1958668>], Erişim Tarihi: 24.01.2019.
- Mutlu, P.; MISIRLI, K. Y.; Kahveci, M.; Akyol, A. E.; Erol, E.; Gümüştan, İ.; Pınar, E. ve Salman, C. (2018). Suriyeli göçmen işçilerin İstanbul ölçeğinde tekstil sektörü emek piyasasına eklemlenmeleri ve etkileri. *Çalışma ve Toplum*, 56(1), 69-92
- Nurdoğan, A. K.; Dur, A. İ. B. ve Öztürk, M. (2017). Türkiye'nin mülteci sorunu ve Suriye krizinin mülteci sorununa etkileri . *İş ve Hayat* , 2(4) , 217-238 .
- Özcan, E. (2016). Çağdaş göç teorileri üzerine bir değerlendirme, *İş ve Hayat*, 2(4),183-215.
- Özdemir, E. (2017). Suriyeli mültecilerin Türkiye'deki algıları. *Savunma Bilimleri Dergisi*, 16(1), 116-136.
- Özırmak, M. ve Büyükbaykal, G. N. (2021). Türk medyasında etik kavramı üzerinden yurttaş gazeteciliğinin değerlendirilmesi. *Uluslararası Kültürel ve Sosyal Araştırmalar Dergisi (UKSAD)* , 7(1) , 112-126.
- Özipek, B. B. (2018). Ekonomi temelli ayrımcılık ve önyargı karşıtı argümantasyona katkı:“Suriyeli sığınmacılar ve Türkiye ekonomisi” raporu. *Liberal Düşünce Dergisi*, 23(90), 125-146.
- Özkalp, E. (1990). *Sosyolojiye giriş*. Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Yayınları.
- Paksoy, A. F., & Şentöregil, M. (2018). Türk basınında Suriyeli sığınmacılar: İlk beş yılın analizi (2011-2015). *Selçuk İletişim*, 11(1), 237-256.
- Petersen, W. (1958). A general typology of migration. *American Sociological Review*, 23(3), 256-266.
- Poikela, P. (2016). Tourism industry and migrant workers in the UK, <http://www.travel-conference.co.uk/commentries.php?paper=340#WW8eGRXycc>, Erişim Tarihi: 6.11.2021
- Ravenstein, E. G. (1885). The laws of migration. *Journal of The Statistical Society of London*, 48(2), 167-235.
- Sezgin, A. A. ve T. Yolcu (2016). Göç ile gelen uluslararası öğrencilerin sosyal uyum ve toplumsal kabul süreci, *Humanitas*. 4(7), 417-436
- SGDD. (2011). Askıdaki yaşamlar ve algıdaki yaşamlar projesi, Sığınmacılar ve Göçmenlerle Dayanışma Derneği.
- Sönmez, M. E. ve Adıgüzel, F. (2017). Türkiye'de Suriyeli sığınmacı algısı: Gaziantep şehri örneği. *Gaziantep University Journal of Social Sciences*, 16(3), 797-807
- Süleymanov, A. (2017). Suriyelilerin Türk toplumunda toplumsal uyum ve sosyal kabul düzeyi. *Türk Yurdu Dergisi*, 361, 27-30.
- Svensson, M.; Urinboyev, R.; Wigerfelt Svensson, A.; Lundqvist, P.; Littorin, M.; Albin, M. (2013) Migrant agricultural workers and their socio-economic, occupational and health conditions– A literature review. file:///C:/Users/Mag/AppData/Local/Temp/SSRN-id2297559.pdf, Erişim Tarihi: 6.11.2021
- Şahin, M. ve Eşici, H. (2020). Türkiye'de yaşayan Suriyeli göçmenler ile türklerin birlikte yaşam kültürü: değerler, fırsatlar, engeller. *Avrasya Uluslararası Araştırmalar Dergisi*, 8(22) , 72-99.

- Şeker, D. ve Uçan, G. (2016). Göç sürecinde kadın. *Celal Bayar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 4(1), 199-214.
- Taş, D. ve Tekkanat, S. S. (2018). Yerel halk ve Suriyeli sığınmacılar arasında bir kent: Elâzığ örneği. *Aksaray Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 5. Kentsel ve Çevresel Sorunlar ve Politikalar Kongresi, Yıl 2018, 10 (4), 77-90.
- Taşdemir, N. (2018). Ulusal kimliğin sınırlarını tanımlama biçimleri ve Türkiye'ye gelen Suriyeli sığınmacılara yönelik tutumlar. *Türk Psikoloji Yazıları*, 21, 3-18.
- TBMM Tutanaklar (1961). Cenevre'de 1951 tarihinde imzalanmış olan mültecilerin hukuki durumuna dair sözleşmenin tasdiki hakkında kanun tasarısı ve Dışişleri Komisyonu raporu (1/125), [Çevrim-ici: https://www.tbmm.gov.tr/tutanaklar/TUTANAK/KM_/d00/c002/km_00002024ss0053.pdf] , Erişim Tarihi: 12.02.2021.
- Toksöz, G. ve Ünlütürk-Ulutaş, Ç. (2012). Is migration feminized? A gender- and ethnicity-based review of the literature on Irregular Migration to Turkey, 85-112
- Topkaya, Y. ve Akdağ, H. (2016). Sosyal bilgiler öğretmen adaylarının Suriyeli sığınmacılar hakkındaki görüşleri (Kilis 7 Aralık Üniversitesi örneği). *Çankırı Karatekin Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 7(1), 767-786.
- Tuncel, G. ve Ekici, S. (2019). Göçün Siyasal Etkisi: Suriyeli Göçmenlerin Türkiye Siyasetine Etkisi. *Birey ve Toplum Sosyal Bilimler Dergisi*, 9(2), 48-72.
- Tunç, A. Ş. (2015). Mülteci davranışı ve toplumsal etkileri: Türkiye'deki Suriyelilere ilişkin bir değerlendirme. *TESAM Akademi Dergisi*, 2(2), 29-63.
- Tümeğ, Derya (2018). Türk halkının Suriyeli sığınmacı/mülteci algısı: Mevcut durum, saha çalışması ve politika önerileri. Ankara: Türksam
- Tüylüoğlu, Ş. (2004). Küreselleşme sürecinde kalkınma politikaları ve devletin zayıflayan rolü. *Süleyman Demirel Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 9(1), 257-280.
- UNHCR (2021). Türkiye'deki mülteciler ve sığınmacılar, <https://www.unhcr.org/tr/turkiyedeki-multeciler-ve-siginmacilar>, Erişim Tarihi: 7.11.2021
- Ünal, S. (2014). TÜRKİYE'NİN beklenmedik konukları: "ÖTEKİ" bağlamındayabancı göçmen ve mülteci deneyimi. *Journal of World of Turks/Zeitschrift für die Welt der Türken*, 6(3), 65-89
- Yakushko, O., & Morgan M.L. (2012). Immigration. R. A. Young, J. F. Domene ve L. Valach (Ed.). *Counseling and Action*. New York: Springer.
- Yalçın, C. (2004). *Göç sosyoloji*. Ankara: Anı Yayıncılık.
- Yasmine, R., & Moughalian, C. (2016). Systemic violence against Syrian refugee women and the myth of effective intrapersonal interventions. *Reproductive health matters*, 24(47), 27-35.
- Yaşar, R. (2014). Kilis'te sığınmacı algısı toplumsal otizm ve ötekileştirmenin ilk görünüşleri. Kilis: Kilis 7 Aralık Üniversitesi.
- Yıldırım alp, S. ve İyem, C. (2017). Suriyeli sığınmacıların toplumsal kabul ve uyum sürecine ilişkin bir araştırma. *Bilgi Sosyal Bilimler Dergisi*, 2, 107-126.
- Yıldırım oğlu, H. (2005). Uluslararası emek göçü: Almanya'ya Türk emek göçü. *Kamu-İş Dergisi*, 8(1), 1-24.

Extended Abstract

Aim and Scope

The wave of immigration to Turkey that started in 2011 continues unceasingly depending on the course of the war. The perception of the Turkish people, who host the refugees, towards them affects both their attitude and behavior towards them and the power-voter relations. This study aimed to reflect/determine Turkish people's perception, attitude, and behavior towards foreign immigrants and Syrian refugees. The sample of the study was determined by convenience sampling method among 18 years and older people living within the borders of İzmir.

Methods

This study aimed to reflect/identify the Turkish people's view of foreign immigrants and the public perception, attitude, and behavior towards Syrian refugees. All people aged 18 and over living in İzmir, including the center and its districts, were

included in the population of the survey. The sample of the study, on the other hand, consisted of 522 people who participated in the survey and were determined by the convenience sampling method. The questionnaire form is composed of closed-ended questions. Closed-ended questions are organized in two ways. Multiple choice questions with single answer options and questions with multiple-choice options. The questionnaire consists of two parts and thirty questions. Seven (7) questions in the first part of the questionnaire are about the demographic characteristics of the participants, and twenty-three (23) questions in the second part are about Syrian refugees.

Expert opinions were obtained from two experts while creating the research questions. A pre-test was applied to 27 people to determine the expressions that were not clear and difficult to understand in the questionnaire form and to determine the comprehensibility of the expressions in the questionnaire form. The questionnaire form, which was restructured after the pre-test, was kept open on the online Google Drive platform (23 November - 13 December 2018) until a sufficient number of samples was reached. Obtained data from the questionnaire analyzed by descriptive statistics (frequency percentage).

Findings

The data obtained by the questionnaire form were analyzed using descriptive analysis methods (frequency and percentage values). 254 of the 500 (more than 50%) people who answered the question "How do you feel when you meet a Syrian refugee?" stated that asylum seekers are victims. Although most of the respondents to the questionnaire declared that they have humanitarian feelings, pity, and compassion for the asylum seekers, on other hand approximately 120 people hate and hold grudges against them. This can only be explained by human feelings. In other words, participants generally approach the refugees with tolerance, a small number of people developed a negative, marginalizing view.

Approximately 300 of the 500 people surveyed have compassion towards the refugees. Only 7% of those who stated the reason for compassion indicated that the refugees were Muslim as a reason. From this approach of the participants, it can be determined that the refugees are compassionate for humanitarian reasons rather than Islamic brotherhood.

While 341 of the 500 people who answered the questionnaire stated that they received the news about asylum seekers on TV, 233 people stated that they received this news from the "public". It is an important issue for the print media that only 137 of the participants stated that they received news about asylum seekers from newspapers. Another point that draws attention in the analysis of the answers given to this question is that it contains data showing that the reputation of non-governmental organizations (NGOs) has fallen in the eyes of society. In other words, it can be said that various aid-oriented NGOs have not been able to show sufficient sensitivity in their work regarding asylum seekers and informing the society, and their ties with the society have weakened.

Conclusion

A similar result to HUGO's report came out in this field study conducted in Izmir. However, the determination of "asylum-seekers pushing the limits of acceptance of the local community" expressed in the HUGO report is somewhat controversial. Because, in a study conducted in 2014, what is the use of the statement stated and how this determination is formed leaves question marks in mind.

The general view of the participants towards asylum seekers is that they will be helped and accepted at the rate of 66%, while 34% do not want asylum seekers in their country. It is controversial in sociological context how to read these numbers or whether the result from these numbers implies that the "tolerance limit has been exceeded". When the survey data is evaluated, it is possible to say the following: While more than two-thirds of the Turkish people think that they are happy to host refugees, refugees are victims, in need of compassion and help. But nearly one-third of the population stated that asylum-seekers need to be sent back to their countries, not accepted, and isolated in camps.